

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 18.4.2011
COM(2011) 225 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

Έκθεση αξιολόγησης της οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων (Οδηγία 2006/24/ΕΚ)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Έκθεση αξιολόγησης της οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων (Οδηγία 2006/24/EK)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οδηγία για τη διατήρηση δεδομένων¹ (εφεξής «η οδηγία») επιβάλλει στα κράτη μέλη να υποχρεώνουν τους παρόχους διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίου δικτύου επικοινωνιών (εφεξής «φορείς») να διατηρούν τα δεδομένα κίνησης και θέσης από έξι μήνες έως δύο έτη για τους σκοπούς της διερεύνησης, της διαπίστωσης και της δίωξης του σοβαρού εγκλήματος.

Η παρούσα έκθεση της Επιτροπής αξιολογεί, σε συμφωνία με το άρθρο 14 της οδηγίας, την εφαρμογή της από τα κράτη μέλη και τις επιπτώσεις της στους οικονομικούς φορείς και στους καταναλωτές, λαμβανομένων υπόψη των νέων εξελίξεων της τεχνολογίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των στατιστικών στοιχείων που παρέχονται στην Επιτροπή, προκειμένου να καθοριστεί εάν είναι απαραίτητη η τροποποίηση των διατάξεών της, ιδίως σε σχέση με την κάλυψη των δεδομένων και τα χρονικά διαστήματα διατήρησης. Επίσης, η παρούσα έκθεση εξετάζει τις επιπτώσεις της οδηγίας στα θεμελιώδη δικαιώματα, ενόψει των επικρίσεων που έχουν διατυπωθεί εν γένει για τη διατήρηση δεδομένων και εξετάζει κατά πόσο χρειάζονται μέτρα για την αντιμετώπιση των ανησυχιών σχετικά με τη χρήση ανωνύμων καρτών SIM για εγκληματικούς σκοπούς².

Συνολικά, η αξιολόγηση κατέδειξε ότι η διατήρηση δεδομένων αποτελεί ένα αξιόπιστο μέσο για τα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης και για την επιβολή του νόμου στην ΕΕ. Η συμβολή της οδηγίας στην εναρμόνιση της διατήρησης δεδομένων υπήρξε περιορισμένη ως προς, π.χ., τον περιορισμό του σκοπού και τα χρονικά διαστήματα, και επίσης την επιστροφή των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκαν οι φορείς, που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. Δεδομένων των επιπτώσεων και των κινδύνων για την εσωτερική αγορά και για τον σεβασμό του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή και την προστασία των προσωπικών δεδομένων, η ΕΕ θα έπρεπε να συνεχίσει με κοινούς κανόνες για να διασφαλίσει ότι τηρούνται σε σημαντικό βαθμό υψηλά πρότυπα για την αποθήκευση, την ανάκτηση και τη χρήση δεδομένων κίνησης και θέσης. Με βάση αυτά τα συμπεράσματα, η Επιτροπή προτίθεται να προτείνει τροποποιήσεις της οδηγίας, βάσει αξιολόγησης των επιπτώσεων.

¹ Οδηγία 2006/24/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/EK, ΕΕ L 105 της 13.4.2006, σ. 54-63.

² Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της χρησιμοποίησης των κινητών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για εγκληματικούς σκοπούς και της ανώνυμης χρήσης τους, 2908^η σύνοδος του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων – Βρυξέλλες, 27-28 Νοεμβρίου 2008.

2. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η παρούσα έκθεση αξιολόγησης βασίζεται σε εκτενείς συζητήσεις με κράτη μέλη, εμπειρογνώμονες και φορείς, καθώς και σε στοιχεία που προέρχονται από αυτούς.

Τον Μάιο 2009, η Επιτροπή οργάνωσε διάσκεψη με τίτλο «Προς την αξιολόγηση της οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων» στην οποία συμμετείχαν αρχές προστασίας δεδομένων, ο ιδιωτικός τομέας, η κοινωνία των πολιτών και πανεπιστήμια. Τον Σεπτέμβριο 2009, η Επιτροπή έστειλε ερωτηματολόγιο στους ενδιαφερόμενους αυτών των ομάδων, και έλαβε περίπου 70 απαντήσεις³. Η Επιτροπή οργάνωσε μία δεύτερη διάσκεψη τον Δεκέμβριο 2010, «Αξιοποίηση της οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων», στην οποία συμμετείχε ένα παρόμοιο φάσμα ενδιαφερομένων, για να ανταλλάξουν απόψεις σχετικά με τις προκαταρκτικές αξιολογήσεις της οδηγίας και να συζητήσουν τις μελλοντικές προκλήσεις στον τομέα.

Η Επιτροπή συνάντησε εκπροσώπους όλων των κρατών μελών και όλων των χωρών μελών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου μεταξύ Οκτωβρίου 2009 και Μαρτίου 2010 για να συζητήσουν ενδελεχώς ζητήματα που αφορούν την εφαρμογή της οδηγίας. Τα κράτη μέλη άρχισαν να εφαρμόζουν την οδηγία αργότερα από το αναμενόμενο, ιδίως όσον αφορά τα δεδομένα σχετικά με το Διαδίκτυο. Η καθυστέρηση που σημειώθηκε στη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο σήμαινε ότι εννέα κράτη μέλη ήταν σε θέση τόσο για το 2008 όσο και για το 2009 να χορηγήσουν στην Επιτροπή τις πλήρεις στατιστικές που απαιτούνται από το άρθρο 10 της οδηγίας, μολονότι συνολικά 19 κράτη μέλη χορήγησαν ορισμένες στατιστικές (βλ. τμήμα 4.7). Η Επιτροπή απευθύνθηκε γραπτώς στα κράτη μέλη τον Ιούλιο 2010 ζητώντας περαιτέρω ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες σχετικά με την ανάγκη διατηρούμενων δεδομένων για την επίτευξη αποτελεσμάτων κατά την επιβολή του νόμου. Δέκα κράτη μέλη απάντησαν με λεπτομέρειες συγκεκριμένων υποθέσεων για τις οποίες τα δεδομένα αποδείχθηκαν αναγκαία⁴.

Η παρούσα έκθεση βασίζεται στα έγγραφα με τις θέσεις που υιοθετήθηκαν, από την ίδρυσή της το 2008, από την «πλατφόρμα για τη διατήρηση ηλεκτρονικών δεδομένων με σκοπό τη διερεύνηση, διαπίστωση και δίωξη σοβαρών ποινικών αδικημάτων»⁵. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις εκθέσεις της ομάδας εργασίας για την προστασία των δεδομένων του άρθρου 29⁶, και ιδίως την έκθεση για τη δεύτερη δράση επιβολής, δηλαδή την αξιολόγηση της τήρησης

³ Οι απαντήσεις δημοσιεύτηκαν στον ιστότοπο της Επιτροπής (http://ec.europa.eu/home-affairs/news/consulting_public/consulting_0008_en.htm)

⁴ Βέλγιο, Τσεχική Δημοκρατία, Κύπρος, Λιθουανία, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Σλοβενία, Ηνωμένο Βασίλειο. Και η Σουηδία ανέφερε ορισμένες υποθέσεις συγκεκριμένων σοβαρών εγκλημάτων για τις οποίες τα ιστορικά δεδομένα κίνησης, τα οποία ήταν διαθέσιμα παρά την έλλειψη υποχρέωσης διατήρησης δεδομένων, ήταν καθοριστικά για την επιβολή καταδίκης.

⁵ Αυτή η ομάδα εμπειρογνομόνων συστάθηκε δυνάμει της απόφασης 2008/324/EK της Επιτροπής, ΕΕ L 111 της 23.04.2008, σ. 11-14. Η Επιτροπή συνάντησε τακτικά αυτή την ομάδα και τα έγγραφα για τις θέσεις της δημοσιεύονται στην διεύθυνση: http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/police/doc_police_intro_en.htm

⁶ Η ομάδα εργασίας για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 29 της οδηγίας για την προστασία των δεδομένων (Οδηγία 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31).

από τα κράτη μέλη της προστασίας των δεδομένων και των απαιτήσεων της οδηγίας όσον αφορά την ασφάλεια των δεδομένων⁷.

3. ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

3.1. Διατήρηση δεδομένων για σκοπούς σχετικά με την ποινική δικαιοσύνη και την επιβολή του νόμου

Οι πάροχοι υπηρεσιών και δικτύου (εφεξής «φορείς»), κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους, επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα με σκοπό τη μετάδοση μιας επικοινωνίας, τη χρέωση της συνδρομής, την πληρωμή των διασυνδέσεων, το μάρκετινγκ, και ορισμένες άλλες υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας. Αυτή η επεξεργασία συνεπάγεται δεδομένα που αναφέρουν την πηγή, τον προορισμό, την ημερομηνία, την ώρα, τη διάρκεια και το είδος της επικοινωνίας, καθώς και τον εξοπλισμό επικοινωνίας του χρήστη και, στην κινητή τηλεφωνία, δεδομένα για τη θέση του εξοπλισμού. Βάσει της οδηγίας 2002/58/EK για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (εφεξής «η οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής»)⁸, αυτά τα δεδομένα κίνησης που δημιουργούνται από τη χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών πρέπει καταρχήν να απαλείφονται ή να καθίστανται ανώνυμα όταν αυτά τα δεδομένα δεν χρειάζονται πλέον για τη μετάδοση μιας επικοινωνίας, εκτός από όπου, και μόνο για τη διάρκεια, χρειάζονται για σκοπούς χρέωσης της συνδρομής, ή όπου έχει χορηγηθεί η συναίνεση του συνδρομητή ή του χρήστη. Η επεξεργασία δεδομένων θέσης δύναται να πραγματοποιηθεί μόνο εφόσον αυτά έχουν καταστεί ανώνυμα ή με τη συναίνεση του σχετικού χρήστη, στον βαθμό και για την απαραίτητη διάρκεια για την παροχή υπηρεσίας προστιθέμενης αξίας.

Πριν από τη θέση σε ισχύ της οδηγίας, υπό ειδικές προϋποθέσεις, οι εθνικές αρχές μπορούσαν να ζητήσουν πρόσβαση σε αυτά τα δεδομένα από τους φορείς, για να εντοπίσουν, π.χ., τους συνδρομητές που χρησιμοποιούν μία διεύθυνση IP, να αναλύσουν δραστηριότητες επικοινωνιών και να εντοπίσουν τη θέση ενός κινητού τηλεφώνου.

Σε επίπεδο ΕΕ, η διατήρηση και η χρήση δεδομένων για σκοπούς επιβολής του νόμου αντιμετωπίστηκε, καταρχάς, από την οδηγία 97/66/EK περί επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και προστασίας της ιδιωτικής ζωής στον τηλεπικοινωνιακό τομέα. Η συγκεκριμένη οδηγία προέβλεπε για πρώτη φορά τη δυνατότητα για τα κράτη μέλη να θεσπίζουν τέτοια νομοθετικά μέτρα, όπου ήταν αναγκαία, για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας, της άμυνας ή της δημόσιας τάξης, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής

⁷ Έκθεση 01/2010 για τη δεύτερη κοινή δράση επιβολής: τήρηση σε εθνικό επίπεδο από τους παρόχους υπηρεσιών τηλεφωνίας και διαδικτύου των υποχρεώσεων που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία διατήρησης δεδομένων κίνησης βάσει των άρθρων 6 και 9 της οδηγίας 2002/58/EK για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και της οδηγίας 2006/24/EK για τη διατήρηση δεδομένων που τροποποιεί την οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες» (WP 172), 13.07.2010 (βλ. http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/workinggroup/wpdocs/2010_en.htm).

⁸ Οδηγία 2002/58/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (ΕΕ L 201, 31/07/2002, σ. 0037 – 0047).

ευημερίας του κράτους όταν οι δραστηριότητες αφορούσαν θέματα κρατικής ασφάλειας και επιβολής του ποινικού δικαίου⁹.

Η συγκεκριμένη διάταξη εξελίχθηκε περαιτέρω στην οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής η οποία προβλέπει τη δυνατότητα για τα κράτη μέλη να θεσπίζουν νομοθετικά μέτρα παρεκκλίνοντας από την αρχή της εμπιστευτικότητας των επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένης, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, της διατήρησης και της πρόσβασης και χρήσης δεδομένων για σκοπούς επιβολής του νόμου. Το άρθρο 15 παράγραφος 1 επιτρέπει στα κράτη μέλη να περιορίζουν τα ιδιωτικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης δεδομένων για περιορισμένη περίοδο, «εφόσον ο περιορισμός αυτός αποτελεί αναγκαίο, κατάλληλο και ανάλογο μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας (δηλ. της ασφάλειας του κράτους), της εθνικής άμυνας, της δημόσιας ασφάλειας, και για την πρόληψη, διερεύνηση, διαπίστωση και δίωξη ποινικών αδικημάτων ή της άνευ αδείας χρησιμοποίησης του συστήματος ηλεκτρονικών επικοινωνιών».

Ο ρόλος των διατηρούμενων δεδομένων στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης και στην επιβολή του νόμου εξετάζεται περαιτέρω στο τμήμα 5.

3.2. Στόχος και νομική βάση της οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων

Βάσει των διατάξεων της οδηγίας 97/66/EK και της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, οι οποίες επιτρέπουν στα κράτη μέλη να θεσπίζουν νομοθεσία για τη διατήρηση δεδομένων, επεβλήθη σε φορείς ορισμένων κρατών μελών να αγοράσουν εξοπλισμό διατήρησης δεδομένων και να προσλάβουν προσωπικό για την ανάκτηση δεδομένων εξ ονόματος των αρχών επιβολής του νόμου, ενώ σε άλλα κράτη μέλη δεν επιβόλλετο, πράγμα που οδηγεί σε στρεβλώσεις στην εσωτερική αγορά. Επιπλέον, οι τάσεις στα επιχειρηματικά πρότυπα και στις προσφορές υπηρεσιών, όπως η ανάπτυξη κατ' αποκοπή τιμών, προπληρωμένων και ελεύθερων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, σήμαιναν ότι οι φορείς σταμάτησαν βαθμιαία να αποθηκεύουν δεδομένα κίνησης και θέσης για σκοπούς χρέωσης συνδρομής μειώνοντας έτσι τη διαθεσιμότητα αυτών των δεδομένων για σκοπούς ποινικής δικαιοσύνης και επιβολής του νόμου. Οι τρομοκρατικές επιθέσεις στη Μαδρίτη το 2004 και στο Λονδίνο το 2005 κατέστησαν περισσότερο επείγουσες τις συζητήσεις σε επίπεδο ΕΕ για τον τρόπο αντιμετώπισης αυτών των ζητημάτων.

Έναντι αυτού του πλαισίου, η οδηγία διατήρησης δεδομένων επέβαλε στα κράτη μέλη να υποχρεώνουν τους παρόχους διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και δημοσίου δικτύου επικοινωνιών να διατηρούν τα δεδομένα των επικοινωνιών για τους σκοπούς της διερεύνησης, διαπίστωσης και δίωξης σοβαρών εγκλημάτων, όπως αυτά ορίζονται από κάθε κράτος μέλος στην εθνική του νομοθεσία, και επεδίωξε να εναρμονίσει στην ΕΕ ορισμένα συναφή ζητήματα.

Η οδηγία τροποποίησε το άρθρο 15 παράγραφος 1 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής με την πρόσθεση παραγράφου που ορίζει ότι το άρθρο 15 παράγραφος 1 δεν

⁹ Άρθρο 14 παράγραφος 1 της οδηγίας 97/66/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 1997 περί επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και προστασίας της ιδιωτικής ζωής στον τηλεπικοινωνιακό τομέα (ΕΕ L 24 της 30.1.1998, σ. 1–8).

εφαρμόζεται σε δεδομένα που διατηρήθηκαν δυνάμει της οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων¹⁰. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη (όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 12 της οδηγίας) συνεχίζουν να είναι σε θέση να παρεκκλίνουν από την αρχή της εμπιστευτικότητας των επικοινωνιών. Η οδηγία για τη διατήρηση δεδομένων διέπει μόνο τη διατήρηση δεδομένων για τον περισσότερο περιορισμένο σκοπό διερεύνησης, διαπίστωσης και δίωξης του σοβαρού εγκλήματος

Αυτή η σύνθετη νομική σχέση μεταξύ της οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων και της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, σε συνδυασμό με την έλλειψη ορισμού σε αμφότερες τις οδηγίες της έννοιας του «σοβαρού εγκλήματος», καθιστά περισσότερο δύσκολη τη διάκριση, αφενός, μέτρων που ελήφθησαν από κράτη μέλη για τη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία των υποχρεώσεων διατήρησης δεδομένων που ορίζονται στην οδηγία και, αφετέρου, της πιο γενικής πρακτικής στα κράτη μέλη διατήρησης δεδομένων που επιτρέπονται από το άρθρο 15 παράγραφος 1 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής¹¹. Αυτό εξετάζεται περαιτέρω στο τμήμα 4.

Η οδηγία βασίζεται στο άρθρο 95 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (που αντικαταστάθηκε από το άρθρο 114 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης) όσον αφορά τη σύσταση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Μετά τη θέσπιση της οδηγίας, η νομική της βάση αμφισβητήθηκε ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, βάσει του επιχειρήματος ότι ο κύριος στόχος ήταν η διερεύνηση, η διαπίστωση και η δίωξη του σοβαρού εγκλήματος. Το Δικαστήριο απεφάνθη ότι η οδηγία ρύθμιζε πράξεις οι οποίες ήταν ανεξάρτητες από την υλοποίηση οιασδήποτε πολιτικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και ότι δεν εναρμόνισε ούτε την πρόσβαση στα δεδομένα από τις αρμόδιες εθνικές αρχές ούτε τη χρήση και ανταλλαγή αυτών των δεδομένων μεταξύ αυτών των αρχών. Ως εκ τούτου, έκρινε ότι η οδηγία απευθυνόταν κυρίως στις δραστηριότητες των φορέων στον σχετικό τομέα της εσωτερικής αγοράς. Κατά συνέπεια, επιβεβαίωσε τη νομική βάση¹².

3.3. Φύλαξη δεδομένων

Η διατήρηση δεδομένων διακρίνεται από την φύλαξη δεδομένων (γνωστής επίσης ως «quick freeze» - «γρήγορο πάγωμα») στο πλαίσιο της οποίας οι φορείς που προσέφεραν τις υπηρεσίες τους κατόπιν δικαστικής εντολής είναι υποχρεωμένοι να διατηρούν δεδομένα, από την ημερομηνία της εντολής φύλαξης, που αφορούν μόνο συγκεκριμένα άτομα για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες εγκληματικής δραστηριότητας. Η φύλαξη δεδομένων είναι ένα από τα ερευνητικά μέσα που προβλέπονται και χρησιμοποιούνται από τα συμμετέχοντα κράτη

¹⁰ Το άρθρο 11 της οδηγίας ορίζει: «Η παράγραφος 1 δεν ισχύει για δεδομένα των οποίων τη διατήρηση προβλέπει ρητά η οδηγία 2006/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίου δικτύου επικοινωνιών [...], όσον αφορά τους σκοπούς του άρθρου 1 παράγραφος 1 της εν λόγω οδηγίας.»

¹¹ Η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 ερωτά κατά πόσο «η οδηγία για τη [διατήρηση δεδομένων] εννοούσε να παρεκκλίνει από τη γενική υποχρέωση απάλειψης δεδομένων κίνησης μετά τη λήξη της ηλεκτρονικής επικοινωνίας ή να δώσει εντολή κράτησης για όλους τους παρόχους αυτών των δεδομένων που είχαν επιφορτισθεί ήδη με την αποθήκευση» για τους σκοπούς της επιχείρησής τους.

¹² ΔΕΚ, C-301/6 Ιρλανδία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, Συλλογή [2009] I-00593.

δυνάμει της σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο¹³. Σχεδόν όλα τα συμμετέχοντα κράτη έχουν ορίσει ένα σημείο επαφής, ο ρόλος του οποίου είναι να διασφαλίζει την παροχή άμεσης αρωγής στις έρευνες ή στις δικαστικές διαδικασίες για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο. Ωστόσο, δεν φαίνεται όλα τα μέρη της σύμβασης να έχουν προβλέψει τη φύλαξη δεδομένων και δεν έχει υπάρξει μέχρι τώρα καμία αξιολόγηση για το κατά πόσο αποτελεσματικό ήταν το μοντέλο για την καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο¹⁴. Πρόσφατα, έχει αναπτυχθεί ένας τύπος φύλαξης δεδομένων, γνωστός ως «quick freeze plus». Αυτό το μοντέλο υπερβαίνει τη φύλαξη δεδομένων, αφού ένας δικαστής δύναται να χορηγήσει πρόσβαση ακόμη και σε δεδομένα που δεν έχουν ακόμα διαγραφεί από τους φορείς. Επίσης, θα υπάρχει δια νόμου μια πολύ περιορισμένη εξαίρεση από την υποχρέωση διαγραφής, για σύντομη χρονική περίοδο, ορισμένων δεδομένων επικοινωνιών τα οποία συνήθως δεν αποθηκεύονται, όπως τα δεδομένα θέσης, τα δεδομένα σύνδεσης Διαδικτύου και δυναμικές διευθύνσεις IP για χρήστες οι οποίοι έχουν κατ' αποκοπή συνδρομή και όπου δεν χρειάζεται να αποθηκευθούν δεδομένα για σκοπούς χρέωσης συνδρομής.

Οι υπέρμαχοι της φύλαξης δεδομένων θεωρούν ότι αυτή παρεμβαίνει λιγότερο στην ιδιωτική ζωή από τη διατήρηση δεδομένων. Εντούτοις, πολλά κράτη μέλη δεν συμφωνούν ότι οιαδήποτε μεταβολή της φύλαξης δεδομένων θα μπορούσε να αντικαταστήσει κατάλληλα τη διατήρηση δεδομένων και διατείνονται ότι, ενώ η διατήρηση δεδομένων έχει ως αποτέλεσμα τη διαθεσιμότητα ιστορικών δεδομένων, η φύλαξη δεδομένων δεν εγγυάται την ικανότητα καθορισμού αποδεικτικών στοιχείων πριν από την εντολή φύλαξης, δεν επιτρέπει τις έρευνες όταν ο στόχος είναι άγνωστος και δεν επιτρέπει τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων για κινήσεις, π.χ., θυμάτων εγκλήματος ή μαρτυριών για το έγκλημα¹⁵.

4. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Από τα κράτη μέλη ζητήθηκε να μεταφέρουν την οδηγία στην εθνική τους νομοθεσία πριν τις 15 Σεπτεμβρίου 2007, με εναλλακτική δυνατότητα να παρατείνουν μέχρι τις 15 Μαρτίου 2009 την υλοποίηση των υποχρεώσεων διατήρησης όσον αφορά την πρόσβαση στο Διαδίκτυο, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μέσω του Διαδικτύου και την τηλεφωνία μέσω του Διαδικτύου.

Η ανάλυση που ακολουθεί βασίζεται στις κοινοποιήσεις μεταφοράς στην εθνική νομοθεσία που έλαβε η Επιτροπή από 25 κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένου του Βελγίου το οποίο μόνο εν μέρει μετέφερε την οδηγία¹⁶. Στην Αυστρία και τη Σουηδία είναι υπό συζήτηση το σχέδιο νόμου. Σε αυτά τα δύο κράτη μέλη, δεν υφίσταται υποχρέωση τήρησης δεδομένων, αλλά οι

¹³ Άρθρο 16 της σύμβασης για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο (<http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/185.htm>).

¹⁴ Πηγή: Συμβούλιο της Ευρώπης.

¹⁵ Αυτό αναγνωρίστηκε επίσης από το Γερμανικό Συνταγματικό Δικαστήριο στην απόφασή του με την οποία ακυρώνει τον γερμανικό νόμο μεταφοράς της οδηγίας (βλ. τμήμα 4.9): (Bundesverfassungsgericht, 1 BvR 256/08 της 2ας Μαρτίου 2010, παράγραφος 208).

¹⁶ Τα εικοσιπέντε κράτη μέλη τα οποία κοινοποίησαν στην Επιτροπή τη μεταφορά της οδηγίας είναι το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Τσεχική Δημοκρατία, η Δανία, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Εσθονία, η Ιρλανδία, η Ισπανία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Κύπρος, η Λετονία, η Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, η Ουγγαρία, η Μάλτα, οι Κάτω Χώρες, η Πολωνία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία, η Σλοβενία, η Σλοβακία, η Φινλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Το Βέλγιο ενημέρωσε την Επιτροπή ότι το σχέδιο νόμου που ολοκληρώνει τη μεταφορά βρίσκεται ακόμα ενώπιον του Κοινοβουλίου.

αρχές επιβολής του νόμου δύνανται να ζητούν και να λάβουν δεδομένα κίνησης από φορείς στον βαθμό που αυτά τα δεδομένα είναι διαθέσιμα. Μετά την αρχική κοινοποίηση μεταφοράς από την Τσεχική Δημοκρατία, τη Γερμανία και τη Ρουμανία, τα αντίστοιχα συνταγματικά τους δικαστήρια ακύρωσαν την εθνική νομοθεσία μεταφοράς της οδήγίας¹⁷, και αυτές εξετάζουν τώρα με ποιο τρόπο θα μεταφέρουν εκ νέου την οδηγία.

Στο παρόν τμήμα αναλύεται ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη μέλη μετέφεραν τις σχετικές διατάξεις της οδηγίας. Επίσης, εξετάζεται κατά πόσον τα κράτη μέλη επέλεξαν να επιστρέψουν στους φορείς τις δαπάνες που πραγματοποίησαν για τη διατήρηση δεδομένων και τη δυνατότητα ανάκτησής τους, πράγμα που δεν προβλέπεται στην οδηγία, και εξετάζεται η σημασία για την οδηγία των αποφάσεων των συνταγματικών δικαστηρίων της Γερμανίας, της Ρουμανίας και της Τσεχικής Δημοκρατίας.

4.1. Σκοπός της διατήρησης δεδομένων (Άρθρο 1)

Η οδηγία υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θεσπίσουν μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα δεδομένα διατηρούνται και είναι διαθέσιμα για τους σκοπούς της διερεύνησης, διαπίστωσης και δίωξης του σοβαρού εγκλήματος, όπως ορίζεται από κάθε κράτος μέλος στην εθνική του νομοθεσία. Ωστόσο, οι σκοποί που ορίζονται από την εθνική νομοθεσία για τη διατήρηση ή/και την πρόσβαση σε δεδομένα συνεχίζουν να ποικίλλουν στην ΕΕ. Δέκα κράτη μέλη (Βουλγαρία, Εσθονία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Φινλανδία) έχουν ορίσει ως «σοβαρό έγκλημα», με αναφορά σε μία ελάχιστη ποινή φυλάκισης, στη δυνατότητα επιβολής στερητικής της ελευθερίας ποινής, ή σε ένα κατάλογο ποινικών αδικημάτων που ορίζονται σε άλλο μέρος της εθνικής νομοθεσίας. Οκτώ κράτη μέλη (Βέλγιο, Δανία, Γαλλία, Ιταλία, Λετονία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία), επιβάλλουν τη διατήρηση δεδομένων όχι μόνο για τη διερεύνηση, διαπίστωση και δίωξη του σοβαρού εγκλήματος, αλλά επίσης και σε σχέση με όλα τα ποινικά αδικήματα και με την πρόληψη του εγκλήματος ή για γενικούς λόγους εθνικής ή κρατικής ή/και δημόσιας ασφάλειας. Η νομοθεσία τεσσάρων κρατών μελών (Κύπρος, Μάλτα, Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο) αναφέρεται σε «σοβαρό έγκλημα» ή «σοβαρό αδίκημα» χωρίς να τα ορίζει. Οι λεπτομέρειες εκτίθενται στον πίνακα 1.

Πίνακας 1: Περιορισμός του σκοπού για διατήρηση δεδομένων όπως ορίζεται στην εθνική νομοθεσία	
Βέλγιο	Για τη διερεύνηση και δίωξη ποινικών αδικημάτων, τη δίωξη κατάχρησης του τηλεφωνικού αριθμού υπηρεσιών επείγουσας ανάγκης, τη διερεύνηση για κακόβουλη κατάχρηση δικτύου ή υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών, για τους σκοπούς καθηκόντων συλλογής πληροφοριών που αναλαμβάνουν οι υπηρεσίες πληροφοριών και ασφάλειας ¹⁸ .
Βουλγαρία	Για «ανακάλυψη και διερεύνηση σοβαρών εγκλημάτων και εγκλημάτων του άρθρου 319α-319στ του ποινικού κώδικα, καθώς και για την έρευνα προσώπων» ¹⁹ .
Τσεχική Δημοκρατία	Δεν έχει μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία

¹⁷ Απόφαση αριθ. 1258 της 8ης Οκτωβρίου 2009 του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Ρουμανίας, και απόφαση του Bundesverfassungsgericht 1 BvR 256/08, της 2ας Μαρτίου 2010.

¹⁸ Άρθρο 126 παράγραφος 1 του νόμου της 13^{ης} Ιουνίου 2005 σχετικά με τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

¹⁹ Άρθρο 250α παράγραφος 2, νόμος σχετικά με τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (τροποποιηθείς) 2010.

Πίνακας 1: Περιορισμός του σκοπού για διατήρηση δεδομένων όπως ορίζεται στην εθνική νομοθεσία

Δανία	Για διερεύνηση και δίωξη ποινικών πράξεων. ²⁰
Γερμανία	Δεν έχει μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία
Εσθονία	Δύναται να χρησιμοποιηθεί εφόσον αποκλείεται η συλλογή τεκμηρίων από άλλες διαδικαστικές πράξεις ή είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη και το αντικείμενο της ποινικής διαδικασίας είναι ένα ποινικό αδίκημα [πταίσμα ή εκ προθέσεως διαπραχθέν πλημμέλημα με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών ετών] ²¹ .
Ιρλανδία	Για πρόληψη σοβαρών αδικημάτων [δηλ. αδικήματα που τιμωρούνται με φυλάκιση 5 ετών ή και περισσότερο, ή αδίκημα που αναφέρεται στον κατάλογο του νόμου για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο], για διαφύλαξη της ασφάλεια του κράτους και διάσωση ανθρώπινης ζωής ²² .
Ελλάδα	Για τον σκοπό της διαπίστωσης ιδιαίζόντως σοβαρών εγκλημάτων ²³ .
Ισπανία	Για τη διαπίστωση, διερεύνηση και δίωξη των σοβαρών εγκλημάτων που προβλέπονται στον ποινικό κώδικα ή στους ειδικούς ποινικούς νόμους ²⁴ .
Γαλλία	Για τη διαπίστωση, διερεύνηση και δίωξη ποινικών αδικημάτων και για τον μοναδικό σκοπό παροχής των αναγκαίων πληροφοριών στις δικαστικές αρχές και για την πρόληψη τρομοκρατικών πράξεων και την προστασία πνευματικής ιδιοκτησίας ²⁵ .
Ιταλία	Για τη διαπίστωση και πάταξη ποινικών αδικημάτων ²⁶ .
Κύπρος	Για διερεύνηση των σοβαρών ποινικών αδικημάτων ²⁷ .
Λετονία	«Για την προστασία της κρατικής και δημόσιας ασφάλειας ή για τη διασφάλιση της έρευνας των ποινικών αδικημάτων, την ποινική δίωξη και την ποινική δικαστική διαδικασία» ²⁸ .
Λιθουανία	Για τη διερεύνηση, τη διαπίστωση και τη δίωξη σοβαρών και πολύ σοβαρών εγκλημάτων, όπως ορίζονται από τον λιθουανικό ποινικό κώδικα. ²⁹
Λουξεμβούργο	Για τη διαπίστωση, διερεύνηση και δίωξη ποινικών αδικημάτων που επισύρουν ποινική καταδίκη της οποίας το ανώτατο όριο είναι ίσον ή μεγαλύτερο φυλάκισης ενός έτους ³⁰ .

²⁰ Άρθρο 1, εντολή διατήρησης δεδομένων.

²¹ Υπομνήμα 110 παράγραφος 1, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας.

²² Άρθρο 6 επικοινωνίες (νόμος για τη διατήρηση δεδομένων) 2011.

²³ Αυτά τα εγκλήματα ορίζονται στο άρθρο 4 του νόμου 2225/1994· άρθρο 1 του νόμου 3917/2011.

²⁴ Άρθρο 1 παράγραφος 1, νόμος 25/2007.

²⁵ Οι πράξεις που ρυθμίζουν τη χρήση των διατηρημένων δεδομένων, αντιστοίχως, για ποινικά αδικήματα, για την πρόληψη τρομοκρατικών πράξεων και για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας έχουν ως εξής: άρθρο L.34-1(II), CPCE, νόμος αριθ. 2006-64 της 23ης Ιανουαρίου 2006 και νόμος αριθ. 2009-669 της 12ης Ιουνίου 2009.

²⁶ Άρθρο 132 παράγραφος 1, Κώδικας Προστασίας Δεδομένων

²⁷ Άρθρο 4 παράγραφος 1, νόμος 183(I)/2007

²⁸ Άρθρο 71 παράγραφος 1, νόμος για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

²⁹ Άρθρο 65, νόμος X-1835.

Πίνακας 1: Περιορισμός του σκοπού για διατήρηση δεδομένων όπως ορίζεται στην εθνική νομοθεσία	
Ουγγαρία	Να δοθεί η δυνατότητα στις υπηρεσίες διερεύνησης, στον εισαγγελέα, στα δικαστήρια και στις εθνικές αρχές ασφάλειας να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους, και να δοθεί η δυνατότητα στην αστυνομία, στην εφορία και στα τελωνεία να διερευνήσουν εκ προθέσεως εγκλήματα που επισύρουν φυλάκιση δύο ή περισσότερων ετών ³¹ .
Μάλτα	Για τη διερεύνηση, διαπίστωση και δίωξη του σοβαρού εγκλήματος ³² .
Κάτω Χώρες	Για διερεύνηση και δίωξη σοβαρών αδικημάτων για τα οποία ενδεχομένως επιβάλλεται προφυλάκιση ³³ .
Αυστρία	Δεν έχει μεταφερθεί.
Πολωνία	Για πρόληψη ή διαπίστωση εγκλημάτων, για πρόληψη και διαπίστωση φορολογικών αδικημάτων, για χρήση από τους εισαγγελείς και τα δικαστήρια εφόσον είναι σημαντικό για εκκρεμούσα δικαστική διαδικασία, για την εκτέλεση των καθηκόντων της Υπηρεσίας Ασφάλειας και Πληροφοριών, του Κεντρικού Γραφείου Καταπολέμησης της Διαφθοράς, της Στρατιωτικής Υπηρεσίας Αντικατασκοπίας και της Στρατιωτικής Υπηρεσίας Πληροφοριών ³⁴ .
Πορτογαλία	Για τη διερεύνηση, τη διαπίστωση και τη δίωξη του σοβαρού εγκλήματος ³⁵ .
Ρουμανία	Δεν έχει μεταφερθεί.
Σλοβενία	Για τη διασφάλιση της εθνικής ασφάλειας, τη συνταγματική ρύθμιση και τα κρατικά συμφέροντα για την ασφάλεια, την πολιτική και την οικονομία ... και για τον σκοπό της εθνικής άμυνας ³⁶ .
Σλοβακία	Για την πρόληψη, διερεύνηση, διαπίστωση και δίωξη ποινικών αδικημάτων ³⁷ .
Φινλανδία	Για τη διερεύνηση, τη διαπίστωση και τη δίωξη του σοβαρού εγκλήματος όπως ορίζεται στο κεφάλαιο 5α, άρθρο 3 παράγραφος 1 της πράξης περί καταναγκαστικών μέτρων ³⁸ .
Σουηδία	Δεν έχει μεταφερθεί.
Ηνωμένο Βασίλειο	Για τη διερεύνηση, διαπίστωση και δίωξη του σοβαρού εγκλήματος ³⁹ .

³⁰ Άρθρο 1 παράγραφος 1, νόμος της 24^{ης} Ιουλίου 2010.

³¹ Για τον γενικό σκοπό της διατήρησης δεδομένων άρθρο 159/A του νόμου C/2003, όπως τροποποιήθηκε από τον νόμο CLXXIV/2007· για τον σκοπό της πρόσβασης της αστυνομίας άρθρο 68, νόμος XXXIV/1994· για τον σκοπό πρόσβασης της εφορείας και των τελωνείων, άρθρο 59, νόμος CXXII/2010.

³² Άρθρο 20 παράγραφος 1, τροποποιητικός νόμος 198/2008.

³³ Άρθρο 126, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας.

³⁴ Άρθρο 180α, νόμος για τις τηλεπικοινωνίες της 16ης Ιουλίου 2004 όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 1, της πράξης της 24ης Απριλίου 2009.

³⁵ Άρθρο 1, 3 παράγραφος 1, νόμος 32/2008.

³⁶ Άρθρο 170α παράγραφος 1, πράξη ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

³⁷ Άρθρο 59α παράγραφος 6, πράξη ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

³⁸ Άρθρο 14α παράγραφος 1, πράξη ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

³⁹ Οι κανονισμοί διατήρησης δεδομένων 2009 (Οδηγία (ΕΚ) (2009 αριθ. 859).

Τα περισσότερα από τα κράτη μέλη που μετέφεραν την οδηγία, σε συμφωνία με τη νομοθεσία τους, επιτρέπουν την πρόσβαση και τη χρήση των διατηρούμενων δεδομένων για σκοπούς που υπερβαίνουν εκείνους που καλύπτονται από την οδηγία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης και της καταπολέμησης του εγκλήματος γενικά και τον κίνδυνο για τη ζωή και τη σωματική ακεραιότητα. Μολονότι αυτό επιτρέπεται στο πλαίσιο της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, ο βαθμός εναρμόνισης που επιτεύχθηκε από τη νομοθεσία ΕΕ σ' αυτό τον τομέα παραμένει περιορισμένος. Οι διαφορές στους σκοπούς διατήρησης δεδομένων ενδέχεται να επηρεάσουν τον όγκο και τη συχνότητα των αιτήσεων και με τη σειρά τους τις δαπάνες που πραγματοποιούνται για την τήρηση των υποχρεώσεων που ορίζονται στην οδηγία. Επιπλέον, αυτή η κατάσταση ενδεχομένως δεν θα προβλέπει επαρκώς την προβλεψιμότητα η οποία αποτελεί απαίτηση σε κάθε νομοθετικό μέτρο που περιορίζει το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή⁴⁰. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει την ανάγκη, και τις εναλλακτικές λύσεις, για την επίτευξη ενός μεγαλύτερου βαθμού εναρμόνισης στον τομέα⁴¹.

4.2. Φορείς που υποχρεούνται να πληρούν τη διατήρηση δεδομένων (Άρθρο 1)

Η οδηγία εφαρμόζεται στους «παρόχους διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίου δικτύου επικοινωνιών» (άρθρο 1 παράγραφος 1). Δύο κράτη μέλη (Φινλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο) δεν ζητούν από τους μικρούς φορείς να διατηρούν δεδομένα διότι, όπως διατείνονται, οι δαπάνες πραγματοποίησης τόσο για τον πάροχο όσο και για το κράτος θα υπερέβαιναν κατά πολύ τα οφέλη για τα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης και για την επιβολή του νόμου. Τέσσερα κράτη μέλη (Λετονία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Πολωνία) αναφέρουν ότι έθεσαν σε εφαρμογή εναλλακτικές διοικητικές ρυθμίσεις. Ενώ μεγάλοι φορείς που δραστηριοποιούνται σε αρκετά κράτη μέλη επιτυγχάνουν οικονομίες κλίμακας όσον αφορά τις δαπάνες, μικρότεροι φορείς σε μερικά κράτη μέλη τείνουν να συστήσουν κοινές επιχειρήσεις ή να αναθέσουν σε εταιρείες που ειδικεύονται στις λειτουργίες διατήρησης και ανάκτησης ούτως ώστε να μειώσουν το κόστος. Αυτή η ανάθεση σε τρίτους τεχνικών λειτουργιών κατ' αυτό τον τρόπο δεν επηρεάζει την υποχρέωση των παρόχων να επιβλέπουν κατάλληλα τις πράξεις επεξεργασίας και να διασφαλίζουν ότι εφαρμόζονται τα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας, πράγμα που ενδέχεται να είναι προβληματικό ιδίως για μικρούς φορείς. Η Επιτροπή θα εξετάσει τα ζητήματα ασφάλειας δεδομένων και τις επιπτώσεις στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις σε σχέση με τις εναλλακτικές επιλογές για την τροποποίηση του πλαισίου της διατήρησης δεδομένων.

⁴⁰ Απόφαση του Δικαστηρίου της 20ής Μαΐου 2003 στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-465/00, C-138/01 και C-139/01 (αιτήσεις του Verfassungsgerichtshof και του Oberster Gerichtshof για την έκδοση προδικαστικής απόφασης): Rechnungshof (C-465/00) κατά Österreichischer Rundfunk, κ.λπ. και Christa Neukomm (C-138/01), Joseph Lauermann (C-139/01) και Österreichischer Rundfunk («Προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» — Οδηγία 95/46/EK — Προστασία της ιδιωτικής ζωής — Ανακοίνωση στοιχείων περί των εισοδημάτων των υπαλλήλων φορέων και οργανισμών που υπόκεινται στον έλεγχο του Rechnungshof).

⁴¹ Κατά τη θέσπιση της οδηγίας, η Επιτροπή εξέδωσε μία δήλωση στην οποία προτείνει να λαμβάνεται υπόψη ο κατάλογος εγκλημάτων στο ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης. (Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράβασης μεταξύ κρατών μελών.)

4.3. Πρόσβαση στα δεδομένα: αρχές και διαδικασίες και όροι (άρθρο 4)

Από τα κράτη μέλη ζητείται «να διασφαλίσουν ότι [διατηρούμενα δεδομένα] παρέχονται μόνο στις αρμόδιες εθνικές αρχές, σε ειδικές περιπτώσεις και σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία». Επαφίεται στα κράτη μέλη να ορίσουν στην εθνική τους νομοθεσία «Οι διαδικασίες και οι όροι πρόσβασης σε φυλασσόμενα δεδομένα σύμφωνα με τις απαιτήσεις αναγκαιότητας και αναλογικότητας ορίζονται από τα κράτη μέλη στο εθνικό τους δίκαιο, με την επιφύλαξη των οικείων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης ή του δημοσίου διεθνούς δικαίου, ιδίως της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όπως έχει ερμηνευθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων».

Σε όλα τα κράτη μέλη, οι εθνικές αστυνομικές αρχές και, με εξαίρεση τα δικαστήρια common law (Ιρλανδία και Ηνωμένο Βασίλειο), οι εισαγγελείς μπορούν να έχουν πρόσβαση σε διατηρούμενα δεδομένα. Δεκατέσσερα κράτη μέλη αναφέρουν μεταξύ των αρμοδίων αρχών τις αρχές ασφάλειας ή πληροφοριών ή τις στρατιωτικές αρχές. Έξι κράτη μέλη αναφέρουν τις φορολογικές ή/και τελωνειακές αρχές και τρία κράτη μέλη αναφέρουν τις συνοριακές αρχές. Ένα κράτος μέλος επιτρέπει σε άλλες δημόσιες αρχές να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα εάν αυτές είναι εντεταλμένες για ειδικούς σκοπούς δυνάμει παραγώγου δικαίου. Έντεκα κράτη μέλη απαιτούν δικαστική εντολή για κάθε αίτημα πρόσβασης σε διατηρούμενα δεδομένα. Σε τρία κράτη μέλη απαιτείται, στις περισσότερες περιπτώσεις, δικαστική εντολή. Τέσσερα άλλα κράτη μέλη απαιτούν εντολή από ανώτατη αρχή αλλά όχι από δικαστή. Σε δύο κράτη μέλη, η αίτηση σε γραπτή μορφή φαίνεται να είναι ο μοναδικός όρος.

Πίνακας 2: Πρόσβαση σε διατηρούμενα δεδομένα τηλεπικοινωνιών		
	Αρμόδιες εθνικές αρχές	Διαδικασίες και όροι
Βέλγιο	Μονάδα δικαστικού συντονισμού, ανακριτές, εισαγγελέας, αστυνομία δίωξης του εγκλήματος.	Η πρόσβαση πρέπει να εξουσιοδοτείται από δικαστή ή εισαγγελέα. Μετά από αίτηση, οι φορείς μπορούν να παρέχουν σε «πραγματικό χρόνο» δεδομένα του συνδρομητή και δεδομένα κίνησης και θέσης για κλήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τον τελευταίο μήνα. Δεδομένα για παλαιότερες κλήσεις μπορούν να παρέχονται το συντομότερο δυνατόν.
Βουλγαρία ⁴²	Ειδικές διευθύνσεις και τμήματα της εθνικής αρχής για την εθνική ασφάλεια, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπηρεσία Στρατιωτικών Πληροφοριών, Υπηρεσία Στρατιωτικής Αστυνομίας, Υπουργείο Άμυνας, Εθνική Αρχή Έρευνών· το Δικαστήριο και ανακριτικές αρχές υπό όρους	Πρόσβαση δυνατή μόνο κατόπιν εντολής του προέδρου περιφερειακού δικαστηρίου
Τσεχική Δημοκρατία	Δεν έχει μεταφερθεί	

⁴² Άρθρο 250β παράγραφος 1, νόμος για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (τροποποιηθείς) 2010 (αρχές)- άρθρο 250β παράγραφος 2, 250γ παράγραφος 1, νόμος για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (τροποποιηθείς) 2010 (πρόσβαση).

Πίνακας 2: Πρόσβαση σε διατηρούμενα δεδομένα τηλεπικοινωνιών		
	Αρμόδιες εθνικές αρχές	Διαδικασίες και όροι
Δανία ⁴³	Αστυνομία	Για την πρόσβαση απαιτείται δικαστική εντολή· οι δικαστικές εντολές χορηγούνται εάν η αίτηση πληροί τα αυστηρά κριτήρια για την υπόνοια, την ανάγκη και την αναλογικότητα
Γερμανία	Δεν έχει μεταφερθεί	
Εσθονία ⁴⁴	Αστυνομία και Σώμα Συνοριακών Φρουρών, Υπηρεσία Ασφάλειας της Αστυνομίας και, για αντικείμενα και ηλεκτρονικές επικοινωνίες, η Υπηρεσία Φόρων και Δασμών.	Για την πρόσβαση απαιτείται άδεια προανακριτή. Οι φορείς πρέπει «να παρέχουν [διατηρούμενα δεδομένα] σε επείγουσες περιστάσεις όχι αργότερα από 10 ημέρες και σε άλλες περιστάσεις εντός 10 εργάσιμων ημερών [από τη λήψη του αιτήματος]»
Ιρλανδία ⁴⁵	Μέλη της Garda Síochána (αστυνομία) με βαθμό Chief Superintendent ή υψηλότεροι αξιωματικοί της Μόνιμης Δύναμης Άμυνας σε βαθμό συνταγματάρχη ή υψηλότερο· Επιθεωρητές Εισοδήματος σε βαθμό προϊσταμένου ή υψηλότερο	Οι αιτήσεις υποβάλλονται γραπτώς
Ελλάδα ⁴⁶	Δικαστική, στρατιωτική ή αστυνομική δημόσια αρχή.	Για την πρόσβαση απαιτείται δικαστική απόφαση με την οποία δηλώνεται ότι η έρευνα με άλλα μέσα είναι αδύνατη ή άκρως δύσκολη.
Ισπανία ⁴⁷	Αστυνομικές δυνάμεις αρμόδιες για τη διαπίστωση, τη διερεύνηση και τη δίωξη του σοβαρού εγκλήματος, εθνικό κέντρο πληροφοριών και τελωνειακή αρχή.	Για την πρόσβαση σε αυτά τα δεδομένα από τις αρμόδιες εθνικές αρχές απαιτείται προηγούμενη δικαστική εντολή
Γαλλία ⁴⁸	Εισαγγελέας, διορισμένοι αξιωματικοί της αστυνομίας και της χωροφυλακής	Η αστυνομία οφείλει να παρέχει αιτιολογία για κάθε αίτημα πρόσβασης σε διατηρούμενα δεδομένα και οφείλει να ζητεί την εξουσιοδότηση από όργανο του Υπουργείου Εσωτερικών που ορίζεται από την Commission nationale de contrôle des interceptions de sécurité. Οι αιτήσεις πρόσβασης διεκπεραιώνονται από εντεταλμένο υπάλληλο που εργάζεται για τον φορέα.

⁴³ Κεφάλαιο 71, πράξη για τη διοίκηση της δικαιοσύνης.

⁴⁴ Υποτιμήμα 112(2) και (3), Κώδικας Ποινικής Δικονομίας (σχετικά με τις αρχές και τη διαδικασία)· υποτιμήμα 111(9) (όροι) πράξη για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

⁴⁵ Άρθρο 6, πρόταση νόμου του 2009 για τις επικοινωνίες (διατήρηση δεδομένων).

⁴⁶ Άρθρα 3 και 4 του νόμου 2225/94.

⁴⁷ Άρθρα 6-7, νόμος 25/2007.

Πίνακας 2: Πρόσβαση σε διατηρούμενα δεδομένα τηλεπικοινωνιών		
	Αρμόδιες εθνικές αρχές	Διαδικασίες και όροι
Ιταλία ⁴⁹	Εισαγγελέας· αστυνομία· συνήγοροι υπεράσπισης τόσο για τον εναγόμενο όσο και για το πρόσωπο που υπόκειται σε έρευνα.	Για την πρόσβαση απαιτείται «αιτιολογημένη εντολή» που εκδίδεται από τον εισαγγελέα
Κύπρος ⁵⁰	Τα δικαστήρια, η εισαγγελία, η αστυνομία	Η πρόσβαση πρέπει να εγκριθεί από εισαγγελέα εφόσον αυτός κρίνει ότι δύναται να παράσχει αποδεικτικά στοιχεία για διάπραξη του σοβαρού εγκλήματος Ο δικαστής δύναται να εκδώσει τέτοια απόφαση εφόσον υπάρχει η λογική υπόνοια σοβαρού ποινικού αδικήματος και αν τα δεδομένα να συνδέονται ενδεχομένως με αυτό.
Λετονία ⁵¹	Εντεταλμένα όργανα σε θεσμούς προανακριτικής έρευνας· πρόσωπα που διεξάγουν διερευνητική εργασία· εντεταλμένοι υπάλληλοι των κρατικών θεσμών ασφαλείας· η εισαγγελία· τα δικαστήρια.	Από τους εντεταλμένους υπαλλήλους, την εισαγγελία και τα δικαστήρια απαιτείται να αξιολογούν «την καταλληλότητα και τη συνάφεια» της αίτησης, να καταγράφουν την αίτηση και να διασφαλίζουν την προστασία των δεδομένων που χορηγήθηκαν. Τα εντεταλμένα όργανα δύναται να υπογράψουν συμφωνία με φορέα π.χ. για απόκρυψη των δεδομένων που παρέχονται.
Λιθουανία ⁵²	Όργανα προανακριτικής έρευνας, ο εισαγγελέας, το δικαστήριο (δικαστές) και υπάλληλοι της υπηρεσίας πληροφοριών.	Οι εντεταλμένες δημόσιες αρχές οφείλουν να ζητούν τα διατηρούμενα δεδομένα γραπτώς. Για πρόσβαση σε ανακριτικές έρευνες απαιτείται δικαστικό ένταλμα.
Λουξεμβούργο ⁵³	Δικαστικές αρχές (ανακριτές, εισαγγελέας), αρχές αρμόδιες για τη διασφάλιση της κρατικής ασφάλειας, της άμυνας, της δημόσιας ασφάλειας και της πρόληψης, διερεύνησης, διαπίστωσης και δίωξης ποινικών αδικημάτων.	Για την πρόσβαση απαιτείται δικαστική εντολή.
Ουγγαρία ⁵⁴	Αστυνομία, Εθνικό Γραφείο Φόρων και Τελωνείων, Εθνικές Υπηρεσίες Ασφάλειας, εισαγγελέας, δικαστήρια.	Για την αστυνομία και την Εθνική Αρχή Φόρων και Τελωνείων απαιτείται εξουσιοδότηση του εισαγγελέα.

⁴⁸ Άρθρα 60-1 και 60-2, Κώδικας Ποινικής Διαδικασίας (αρχές)· άρθρο L.31-1-1 (όροι).

⁴⁹ Άρθρο 132 παράγραφος 3, Κώδικας Προστασίας Δεδομένων.

⁵⁰ Άρθρο 4 παράγραφος 2 και άρθρο 4 παράγραφος 4, νόμος 183(I)/2007.

⁵¹ Άρθρο 71 παράγραφος 1, νόμος για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (αρχές)· κανονισμός υπουργικού συμβουλίου αριθ. 820 (διαδικασίες).

⁵² Άρθρο 77 παράγραφος 1, 2, νόμος X-1835· προφορική έκθεση στην Επιτροπή.

⁵³ Άρθρο 5-2(1) και 9(2), νόμος της 24ης Ιουλίου 2010 (αρχές)· άρθρο 67-1, Κώδικας Ποινικών Ανακρίσεων (όροι).

Πίνακας 2: Πρόσβαση σε διατηρούμενα δεδομένα τηλεπικοινωνιών		
	Αρμόδιες εθνικές αρχές	Διαδικασίες και όροι
		Ο εισαγγελέας και οι αρχές εθνικής ασφάλειας μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτά τα δεδομένα χωρίς εντολή δικαστηρίου.
Μάλτα ⁵⁵	Αστυνομική Αρχή Μάλτας· Υπηρεσία Ασφάλειας	Οι αιτήσεις πρέπει να υποβάλλονται γραπτώς.
Κάτω Χώρες ⁵⁶	Εντεταλμένο με την έρευνα αστυνομικό όργανο	Η πρόσβαση χορηγείται κατόπιν εντολής εισαγγελέα ή ανακριτή
Αυστρία	Δεν έχει μεταφερθεί	
Πολωνία ⁵⁷	Αστυνομία, συνοριακοί φρουροί, φορολογικοί ελεγκτές, Υπηρεσία Ασφάλειας και Πληροφοριών, Κεντρικό Γραφείο Καταπολέμησης της Διαφθοράς, Στρατιωτική Υπηρεσία Αντικατασκοπίας, Στρατιωτική Υπηρεσία Πληροφοριών, τα δικαστήρια και ο εισαγγελέας	Οι αιτήσεις πρέπει να υποβάλλονται γραπτώς και στην περίπτωση της αστυνομίας, των συνοριοφυλάκων, των φορολογικών ελεγκτών, να εξουσιοδοτούνται από ανώτατο υπάλληλο της οργάνωσης.
Πορτογαλία ⁵⁸	Αστυνομία Δίωξης του Εγκλήματος, Εθνική Φρουρά, Υπηρεσία Δημόσιας Ασφάλειας, Στρατιωτική Αστυνομία Δίωξης του Εγκλήματος, Υπηρεσία Μετανάστευσης και Συνόρων, Αστυνομία Θαλάσσης.	Για τη διαβίβαση δεδομένων απαιτείται δικαστική εξουσιοδότηση με το αιτιολογικό ότι η πρόσβαση είναι κρίσιμη για την αποκάλυψη της αλήθειας ή ότι είναι αδύνατον ή πολύ δύσκολο να επιτευχθούν αποδεικτικά στοιχεία με οποιοδήποτε άλλο τρόπο. Η δικαστική εξουσιοδότηση υπόκειται στις απαιτήσεις αναγκαιότητας και αναλογικότητας.
Ρουμανία	Δεν έχει μεταφερθεί	
Σλοβενία ⁵⁹	Αστυνομία, υπηρεσίες πληροφοριών και ασφάλειας, υπηρεσίες άμυνας αρμόδιες για τις πληροφορίες και την αντικατασκοπία και καθήκοντα ασφάλειας.	Για την πρόσβαση απαιτείται δικαστική εντολή.
Σλοβακία ⁶⁰	Αρχές επιβολής του νόμου, δικαστήρια.	Οι αιτήσεις πρέπει να υποβάλλονται γραπτώς.

⁵⁴ Άρθρο 68(1) 69(1)(γ)(δ), πράξη XXXIV 1994· Άρθρα 9/A(1) της πράξης V 1972· Άρθρο 71(1), (3), (4), 178/A (4), 200, 201, 268(2) Πράξη XIX 1998· Άρθρα 40(1), 40(2), 53(1), 54(1)(i) πράξη CXXV 1995.

⁵⁵ Άρθρο 20 παράγραφος 1, 20 παράγραφος 3, τροποποιητικός νόμος 198/2008.

⁵⁶ Άρθρο 126ιδθ, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας.

⁵⁷ Άρθρο 179 παράγραφος 3, νόμος για τις τηλεπικοινωνίες της 16ης Ιουλίου 2004 όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 1, της πράξης της 24ης Απριλίου 2009.

⁵⁸ Άρθρα 2 (1), 3(2) και 9, νόμος 32/2008.

⁵⁹ Άρθρο 107γ, πράξη για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες· άρθρο 149(β), Κώδικας Ποινικής Δικονομίας· άρθρο 24(β) πράξη για την υπηρεσία πληροφοριών και ασφάλειας· άρθρο 32, πράξη για την εθνική άμυνα.

Πίνακας 2: Πρόσβαση σε διατηρούμενα δεδομένα τηλεπικοινωνιών		
	<i>Αρμόδιες εθνικές αρχές</i>	<i>Διαδικασίες και όροι</i>
Φινλανδία ⁶¹	Αστυνομία, συνοριοφύλακες, τελωνειακές αρχές (για διατηρούμενα δεδομένα του συνδρομητή, κίνησης και θέσης). Κέντρο Έκτακτης Παρέμβασης, Υπηρεσίες θαλάσσιας διάσωσης, Περιφερειακό παράρτημα θαλάσσιας διάσωσης (για εξακρίβωση και δεδομένα θέσης σε έκτακτες περιπτώσεις)	Όλες οι αρμόδιες αρχές έχουν πρόσβαση στα δεδομένα του συνδρομητή χωρίς δικαστική εξουσιοδότηση. Για άλλα δεδομένα απαιτείται εντολή του δικαστηρίου.
Σουηδία	Δεν έχει μεταφερθεί	
Ηνωμένο Βασίλειο ⁶²	Αστυνομία, υπηρεσίες πληροφοριών, φορολογικές και τελωνειακές αρχές, άλλες δημόσιες αρχές που ορίζονται σε παράγωγο δίκαιο.	Η πρόσβαση επιτρέπεται, υποκείμενη σε εξουσιοδότηση «εντεταλμένου προσώπου» και έρευνα αναγκαιότητας και αναλογικότητας, σε ειδικές περιπτώσεις και σε περιπτώσεις στις οποίες η αποκάλυψη των δεδομένων επιτρέπεται ή απαιτείται δια νόμου. Έχουν συμφωνηθεί ειδικές διαδικασίες με φορείς.

Η Επιτροπή θα αξιολογήσει την ανάγκη για, και τις δυνατότητες επίτευξης, ενός υψηλότερου βαθμού εναρμόνισης σε σχέση με τις αρχές, και τη διαδικασία επίτευξης, που έχουν πρόσβαση στα διατηρούμενα δεδομένα. Στις εναλλακτικές επιλογές, ενδεχομένως, συμπεριλαμβάνονται σαφέστερα ορισμένοι κατάλογοι αρμοδίων αρχών, ανεξάρτητη ή/και δικαστική εποπτεία των αιτήσεων για δεδομένα και ένα ελάχιστο πρότυπο διαδικασιών για να επιτρέπουν οι φορείς την πρόσβαση στις αρμόδιες αρχές.

4.4. Πεδίο εφαρμογής της διατήρησης δεδομένων και κατηγορίες δεδομένων που προβλέπονται (άρθρα 1 παράγραφος 2, 3 παράγραφος 2 και 5)

Η οδηγία εφαρμόζεται στους τομείς της τηλεφωνίας σταθερού δικτύου, στην κινητή τηλεφωνία, στην πρόσβαση στο Διαδίκτυο, στις υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τηλεφωνίας μέσω του Διαδικτύου. Η οδηγία προσδιορίζει (στο άρθρο 5) τις κατηγορίες δεδομένων προς διατήρηση, ήτοι τα δεδομένα που είναι αναγκαία για τον προσδιορισμό:

- α) της πηγής της επικοινωνίας·
- β) του προορισμού της επικοινωνίας·

⁶⁰ Άρθρο 59α (8), πράξη για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

⁶¹ Άρθρο 35 (1), 36 πράξη για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες· άρθρα 31-33 πράξη για την αστυνομία· άρθρο 41, πράξη για τη συνοριακή αστυνομία.

⁶² Άρθρο 25, πίνακας 1, πράξη περί κανονισμού για διερευνητικές εξουσίες 2000· άρθρο 7 κανονισμός για τη διατήρηση δεδομένων. Το άρθρο 22 παράγραφος 2 του RIPA ορίζει τους σκοπούς για τους οποίους αυτές οι αρχές δύνανται να αποκτήσουν δεδομένα.

- γ) της ημερομηνίας, της ώρας και της διάρκειας της επικοινωνίας·
- δ) του είδους της επικοινωνίας·
- ε) του εξοπλισμού επικοινωνίας των χρηστών ή του φερομένου ως εξοπλισμού επικοινωνίας τους· και
- στ) της θέσης του εξοπλισμού κινητής επικοινωνίας.

Αυτή καλύπτει επίσης (άρθρο 3 παράγραφος 2) ανεπιτυχείς κλήσεις, δηλαδή, επικοινωνία κατά την οποία επιτυγχάνεται μεν η σύνδεση με τον αριθμό προορισμού, η κλήση όμως παραμένει αναπάντητη ή σημειώνεται επέμβαση της διαχείρισης του δικτύου, και όταν τα δεδομένα αυτών των ανεπιτυχών κλήσεων παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία και αποθηκεύονται ή καταγράφονται από φορείς. Η παρούσα οδηγία δεν επιτρέπει τη διατήρηση δεδομένων που αποκαλύπτουν το περιεχόμενο των επικοινωνιών. Επίσης, διευκρινίστηκε στη συνέχεια ότι ερωτήματα αναζήτησης, δηλαδή καταγραφές του εξυπηρετητή που παράγονται μέσω της προσφοράς υπηρεσίας μηχανής αναζήτησης, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, διότι θεωρούνται μάλλον ως περιεχόμενο παρά ως δεδομένα κίνησης⁶³.

Εικοσιένα κράτη μέλη προβλέπουν τη διατήρηση καθεμίας από αυτές τις κατηγορίες δεδομένων στη νομοθεσία τους για τη μεταφορά της οδηγίας. Το Βέλγιο δεν προέβλεψε το είδος των τηλεφωνικών δεδομένων προς διατήρηση, ούτε και έχει προβλέψει άλλη διάταξη όσον αφορά διαδικτυακά δεδομένα. Οι απαντήσαντες στο ερωτηματολόγιο της Επιτροπής δεν θεώρησαν αναγκαίο να τροποποιήσουν τις κατηγορίες δεδομένων προς διατήρηση, μολονότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έστειλε στην Επιτροπή γραπτή δήλωση με την οποία ζητούσε την επέκταση της οδηγίας στις μηχανές αναζήτησης «για την ταχεία αντιμετώπιση της παιδικής πορνογραφίας online και της διάπραξης αδικημάτων παιδεραστίας»⁶⁴. Η ομάδα εργασίας για την προστασία δεδομένων του άρθρου 29, στην έκθεσή της σχετικά με τη δεύτερη δράση επιβολής, υποστήριξε ότι οι κατηγορίες που προβλέπονται στην οδηγία θα έπρεπε να θεωρηθούν πλήρεις, χωρίς την επιβολή υποχρεώσεων συμπληρωματικής διατήρησης δεδομένων στους φορείς. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει την ανάγκη όλων αυτών των κατηγοριών δεδομένων.

4.5. Χρονικό διάστημα διατήρησης (άρθρο 6 και άρθρο 12)

Από τα κράτη μέλη ζητείται να διασφαλίζουν ότι οι κατηγορίες δεδομένων που ορίζονται στο άρθρο 5 διατηρούνται για χρονικό διάστημα όχι μικρότερο του εξαμήνου και όχι μεγαλύτερο της διετίας. Το ανώτατο χρονικό διάστημα διατήρησης δύναται να επεκταθεί από ένα κράτος μέλος το οποίο «αντιμετωπίζει ιδιαίζουσες συνθήκες που δικαιολογούν περιορισμένη παράταση»· μια τέτοια παράταση πρέπει να κοινοποιηθεί στην Επιτροπή η οποία μπορεί να αποφασίσει εντός έξι μηνών από την κοινοποίηση κατά πόσο θα εγκρίνει ή θα απορρίψει την παράταση. Μολονότι το ανώτατο χρονικό διάστημα διατήρησης δύναται να επεκταθεί, δεν υπάρχει διάταξη για τη μείωση της διατήρησης κάτω των έξι μηνών. Όλα τα κράτη μέλη που έχουν μεταφέρει την οδηγία, εκτός από ένα, εφαρμόζουν χρονικό διάστημα διατήρησης ή

⁶³ Άρθρο 29 γνώμη ομάδας εργασίας σχετικά με ζητήματα προστασίας δεδομένων που αφορούν τις μηχανές αναζήτησης, 4 Απριλίου 2008.

⁶⁴ Γραπτή δήλωση σύμφωνα με τον κανόνα 123 των διαδικαστικών κανόνων για τη σύσταση ενός ευρωπαϊκού συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης (EWS) για παιδοφιλία και σεξουαλικά εγκλήματα, 19.4.2010, 0029/2010.

χρονικά διαστήματα εντός αυτών των ορίων, και στην Επιτροπή δεν έχουν υποβληθεί κοινοποιήσεις για οποιαδήποτε παράταση. Ωστόσο, δεν υπάρχει συναφής προσέγγιση σε όλη την ΕΕ.

Δεκαπέντε κράτη μέλη ορίζουν ένα απλό χρονικό διάστημα για όλες τις κατηγορίες δεδομένων: ένα κράτος μέλος (Πολωνία) ορίζει χρονικό διάστημα διατήρησης δύο ετών, ένα ορίζει 1,5 έτος (Λετονία), δέκα ορίζουν ένα έτος (Βουλγαρία, Δανία, Εσθονία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Φινλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο) και τρία ορίζουν έξι μήνες (Κύπρος, Λουξεμβούργο, Λιθουανία). Πέντε κράτη μέλη έχουν ορίσει διαφορετικά χρονικά διαστήματα διατήρησης για διαφορετικές κατηγορίες δεδομένων: δύο κράτη μέλη (Ιρλανδία, Ιταλία) ορίζουν δύο έτη για δεδομένα σταθερής και κινητής τηλεφωνίας και ένα έτος για δεδομένα πρόσβασης στο Διαδίκτυο, υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τηλεφωνίας μέσω Διαδικτύου· ένα κράτος μέλος (Σλοβενία) ορίζει 14 μήνες για δεδομένα τηλεφωνίας και οκτώ μήνες για δεδομένα σχετικά με το Διαδίκτυο· ένα κράτος μέλος (Σλοβενία) ορίζει ένα έτος για σταθερή και κινητή τηλεφωνία και έξι μήνες για δεδομένα σχετικά με το Διαδίκτυο· ένα κράτος μέλος (Μάλτα) ορίζει ένα έτος για δεδομένα σταθερής και κινητής τηλεφωνίας και τηλεφωνίας μέσω Διαδικτύου, και έξι μήνες για πρόσβαση στο Διαδίκτυο και υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Ένα κράτος μέλος (Ουγγαρία) διατηρεί όλα τα δεδομένα για ένα έτος εκτός από τα δεδομένα για ανεπιτυχείς κλήσεις τα οποία διατηρούνται μόνο για έξι μήνες. Ένα κράτος μέλος (Βέλγιο) δεν έχει ορίσει καμία χρονική περίοδο διατήρησης δεδομένων για τις κατηγορίες δεδομένων που ορίζονται στην οδηγία. Λεπτομέρειες εμφανίζονται στον πίνακα 3.

Πίνακας 3: Χρονική περίοδος διατήρησης που ορίζεται στην εθνική νομοθεσία	
Βέλγιο ⁶⁵	Μεταξύ 1 έτους και 36 μηνών για «δημοσίως διαθέσιμες» τηλεφωνικές υπηρεσίες. Καμία διάταξη για δεδομένα σχετικά με το Διαδίκτυο.
Βουλγαρία	1 έτος. Δεδομένα στα οποία αποκτήθηκε πρόσβαση δύνανται να διατηρηθούν κατόπιν αιτήσεων για περαιτέρω 6 μήνες.
Τσεχική Δημοκρατία	Δεν έχει μεταφερθεί
Δανία	1 έτος
Γερμανία	Δεν έχει μεταφερθεί
Εσθονία	1 έτος
Ιρλανδία	2 έτη για δεδομένα σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, 1 έτος για δεδομένα πρόσβασης στο Διαδίκτυο, υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας και τηλεφωνίας μέσω Διαδικτύου
Ελλάδα	1 έτος
Ισπανία	1 έτος
Γαλλία	1 έτος

⁶⁵ Άρθρο 126 παράγραφος 2 του νόμου της 13ης Ιουνίου 2005 σχετικά με τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

Πίνακας 3: Χρονική περίοδος διατήρησης που ορίζεται στην εθνική νομοθεσία

Ιταλία	2 έτη για δεδομένα σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, 1 έτος για δεδομένα πρόσβασης στο Διαδίκτυο, υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας και τηλεφωνίας μέσω Διαδικτύου
Κύπρος	6 μήνες
Λετονία	18 μήνες
Λιθουανία	6 μήνες
Λουξεμβούργο	6 μήνες
Ουγγαρία	6 μήνες για ανεπιτυχείς κλήσεις και ένα έτος για όλα τα άλλα δεδομένα
Μάλτα	1 έτος για δεδομένα σταθερής, κινητής και τηλεφωνίας μέσω του Διαδικτύου, 6 μήνες για δεδομένα πρόσβασης στο ιντερνέτ και υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
Κάτω Χώρες	1 έτος
Αυστρία	Δεν έχει μεταφερθεί
Πολωνία	2 έτη
Πορτογαλία	1 έτος
Ρουμανία	Δεν έχει μεταφερθεί (6 μήνες σύμφωνα με το νόμο μεταφοράς που ακυρώθηκε νωρίτερα)
Σλοβενία	14 μήνες για δεδομένα τηλεφωνίας και 8 μήνες για δεδομένα σχετικά με το Διαδίκτυο
Σλοβακία	1 έτος για δεδομένα σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, 6 μήνες για δεδομένα πρόσβασης στο ιντερνέτ, υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τηλεφωνία μέσω του Διαδικτύου
Φινλανδία	1 έτος
Σουηδία	Δεν έχει μεταφερθεί
Ηνωμένο Βασίλειο	1 έτος

Μολονότι οι διαφορετικές προσεγγίσεις επιτρέπονται από την οδηγία, αυτό συνεπάγεται ότι η οδηγία προβλέπει μόνο περιορισμένη νομική ασφάλεια και προβλεψιμότητα σε όλη την ΕΕ για φορείς που δραστηριοποιούνται σε περισσότερα από ένα κράτος μέλος και για πολίτες των οποίων τα δεδομένα επικοινωνίας ενδεχομένως αποθηκεύονται σε διάφορα κράτη μέλη. Λαμβανομένων υπόψη της αναπτυσσόμενης διεθνοποίησης της επεξεργασίας των δεδομένων και της ανάθεσης σε τρίτους της αποθήκευσης δεδομένων, θα πρέπει να προβλεφθούν

περαιτέρω περίοδοι εναρμόνισης της διατήρησης στην ΕΕ. Ενόψει της τήρησης της αρχής της αναλογικότητας, και με βάση τις ποσοτικές και ποιοτικές αποδείξεις της αξίας των διατηρούμενων δεδομένων στα κράτη μέλη, καθώς και της τάσης, αφενός, στις επικοινωνίες και στις τεχνολογίες και, αφετέρου, στο έγκλημα και στην τρομοκρατία, η Επιτροπή θα καθορίσει διαφορετικές περιόδους ανάλογα με τις κατηγορίες δεδομένων ή τις κατηγορίες σοβαρού εγκλήματος ή τον συνδυασμό των δύο⁶⁶. Από τις ποσοτικές αποδείξεις που παρείχαν μέχρι τώρα τα κράτη μέλη, όσον αφορά την ηλικία των διατηρούμενων δεδομένων, συνάγεται ότι περίπου το 90% των δεδομένων είναι έξι μηνών ή και λιγότερο και περίπου 70% τριών μηνών ή και λιγότερο όταν το (αρχικό) αίτημα υποβάλλεται από τις αρχές επιβολής του νόμου (βλ. τμήμα 5.2).

4.6. Προστασία και ασφάλεια των δεδομένων και εποπτικές αρχές (άρθρα 7 και 9)

Η οδηγία απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι οι φορείς τηρούν, κατ'ελάχιστον, τέσσερις αρχές ασφάλειας δεδομένων, ήτοι, ότι τα διατηρούμενα δεδομένα:

- α) είναι της ίδιας ποιότητας και τυγχάνουν της αυτής προστασίας και ασφάλειας με τα δεδομένα που περιέχει το δίκτυο [δημόσιων επικοινωνιών].
- β) υπόκεινται στα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προστασίας των δεδομένων κατά τυχαίας ή παράνομης καταστροφής τους ή τυχαίας απώλειας, αλλοίωσης, μη εξουσιοδοτημένης ή παράνομης αποθήκευσης, επεξεργασίας, πρόσβασης ή αποκάλυψης.
- γ) υπόκεινται στα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για να διασφαλιστεί ότι στα δεδομένα έχει πρόσβαση μόνο ειδικά εξουσιοδοτημένο προσωπικό· και
- δ) καταστρέφονται στο τέλος του χρονικού διαστήματος διατήρησης, εκτός από εκείνα στα οποία έχει αποκτηθεί πρόσβαση και τα οποία έχουν φυλαχθεί [για τον σκοπό που ορίζεται στην οδηγία].

Σε συμφωνία με την οδηγία για την προστασία των δεδομένων και την οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, απαγορεύεται στους φορείς να επεξεργάζονται διατηρούμενα δεδομένα στο πλαίσιο της οδηγίας για άλλους σκοπούς, υπό την επιφύλαξη ότι τα δεδομένα δεν έχουν διατηρηθεί κατά άλλο τρόπο⁶⁷. Ζητείται από τα κράτη μέλη να ορίσουν μία δημόσια αρχή, πλήρως ανεξάρτητη, αρμόδια για την παρακολούθηση της εφαρμογής αυτών των αρχών, η οποία μπορεί να είναι η ίδια αρχή με εκείνες που απαιτούνται από την οδηγία για την προστασία των δεδομένων⁶⁸.

Δεκαπέντε κράτη μέλη έχουν μεταφέρει όλες αυτές τις αρχές στη σχετική νομοθεσία. Τέσσερα κράτη μέλη (Βέλγιο, Εσθονία, Ισπανία, Λετονία) έχουν μεταφέρει δύο ή τρεις από αυτές τις αρχές αλλά δεν προβλέπουν ρητώς την καταστροφή δεδομένων στο τέλος της περιόδου διατήρησης. Δύο κράτη μέλη (Ιταλία, Φινλανδία) προβλέπουν την καταστροφή δεδομένων. Δεν είναι σαφές ποια ειδικά τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, όπως αδιάβλητη

⁶⁶ Η πρόταση οδηγίας της Επιτροπής για τη διατήρηση δεδομένων το 2005 προέβλεπε χρονικό διάστημα διατήρησης ενός έτους για δεδομένα τηλεφωνίας και έξι μηνών για δεδομένα του Διαδικτύου.

⁶⁷ Άρθρο 13 παράγραφος 1, οδηγία 95/46/ΕΚ.

⁶⁸ Άρθρο 28, οδηγία 95/46/ΕΚ.

πιστοποίηση και διαχείριση λεπτομερούς καταγραφής πρόσβασης⁶⁹ έχουν εφαρμοστεί. Είκοσι δύο κράτη μέλη διαθέτουν εποπτική αρχή αρμόδια για την παρακολούθηση της εφαρμογής των αρχών. Σε πολλές περιπτώσεις πρόκειται για την αρχή προστασίας δεδομένων. Λεπτομέρειες εμφανίζονται στον πίνακα 4.

Πίνακας 4: Προστασία και ασφάλεια των δεδομένων και εποπτικές αρχές		
<i>Κράτος μέλος</i>	<i>Διατάξεις προστασίας και ασφάλειας των δεδομένων στην εθνική νομοθεσία</i>	<i>Εποπτική αρχή</i>
Βέλγιο	<p>Οι φορείς πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα δεδομένα που μεταδίδονται δεν δύναται να υποκλαπούν από ένα τρίτο μέρος και οφείλουν να τηρούν τα πρότυπα ETSI για την ασφάλεια των τηλεπικοινωνιών και νόμιμης υποκλοπής⁷⁰.</p> <p>Η αρχή της υποχρεωτικής καταστροφής δεδομένων στο τέλος της περιόδου διατήρησης δεν φαίνεται να λαμβάνεται υπόψη.</p>	Ινστιτούτο για ταχυδρομικές υπηρεσίες και τηλεπικοινωνίες

⁶⁹ Η αδιάβλητη πιστοποίηση συνεπάγεται διπλούς μηχανισμούς πιστοποίησης όπως κωδικό πρόσβασης συν βιομετρικά στοιχεία ή κωδικό πρόσβασης συν αδειοπλάσιο ώστε να διασφαλίζεται η φυσική παρουσία του προσώπου που είναι επιφορτισμένο με την επεξεργασία δεδομένων κίνησης. Η διαχείριση λεπτομερούς καταγραφής πρόσβασης συνεπάγεται λεπτομερή ανίχνευση των πράξεων πρόσβασης και επεξεργασίας μέσω διατήρησης των καταγραφών τήρησης της ταυτότητας χρήστη, της ώρας εισόδου και των φακέλων στους οποίους αποκτήθηκε πρόσβαση.

⁷⁰ Άρθρο 6, βασικό διάταγμα της 9ης Ιανουαρίου 2003.

Πίνακας 4: Προστασία και ασφάλεια των δεδομένων και εποπτικές αρχές

<i>Κράτος μέλος</i>	<i>Διατάξεις προστασίας και ασφάλειας των δεδομένων στην εθνική νομοθεσία</i>	<i>Εποπτική αρχή</i>
Βουλγαρία	Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία συμπεριλαμβάνει απαίτηση εφαρμογής των τεσσάρων αρχών ⁷¹ .	Η Επιτροπή για την προστασία των προσωπικών δεδομένων παρακολουθεί την επεξεργασία και την αποθήκευση δεδομένων για να διασφαλίσει την τήρηση των υποχρεώσεων· η κοινοβουλευτική επιτροπή της εθνικής συνέλευσης παρακολουθεί τις διαδικασίες για εξουσιοδότηση και πρόσβαση στα δεδομένα
Τσεχική Δημοκρατία ⁷²	Δεν έχει μεταφερθεί.	
Δανία	Προβλέπονται τέσσερις αρχές ⁷³ .	Η εθνική IT και η υπηρεσία Telecom παρακολουθούν την υποχρέωση των παρόχων δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών να διασφαλίζουν ότι ο τεχνικός εξοπλισμός και συστήματα επιτρέπουν στην αστυνομία την πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τηλεπικοινωνιακή κίνηση.

⁷¹ Άρθρο 4 παράγραφος 1, νόμος για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (τροποποιηθείς) 2010.

⁷² Τμήματα 87 (3) και 88, πράξη 127/2005 όπως τροποποιήθηκε από την πράξη 247/2008 τμήμα 2, πράξη 336/2005336/2005, τμήμα 3(4), πράξη 485/2005, τμήμα 28(1), πράξη 101/2000.

⁷³ Πράξη για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων· εκτελεστική διαταγή αριθ. 714 της 26ης Ιουνίου 2008 για την παροχή δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Πίνακας 4: Προστασία και ασφάλεια των δεδομένων και εποπτικές αρχές

Κράτος μέλος	Διατάξεις προστασίας και ασφάλειας των δεδομένων στην εθνική νομοθεσία	Εποπτική αρχή
Γερμανία	Δεν έχει μεταφερθεί.	
Εσθονία	<p>Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία προβλέπει τρεις από τις τέσσερις αρχές. Καμία ρητή διάταξη για την τέταρτη αρχή μολονότι οποιοδήποτε πρόσωπο του οποίου η ιδιωτική σφαίρα έχει παραβιαστεί από δραστηριότητες εποπτείας δύναται να ζητήσει την καταστροφή των δεδομένων, κατόπιν απόφασης Δικαστηρίου⁷⁴.</p>	<p>Η αρχή τεχνικής εποπτείας είναι η αρμόδια αρχή.</p>
Ιρλανδία ⁷⁵	<p>Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει την απαίτηση εφαρμογής των τεσσάρων αρχών.</p>	<p>Ο εντεταλμένος δικαστής έχει την εξουσία να διερευνά και να αναφέρει κατά πόσο οι αρμόδιες εθνικές αρχές τηρούν τις διατάξεις της μεταφοράς στην εθνική νομοθεσία.</p>

⁷⁴ Υποτιμήμα 111(9), πράξη ηλεκτρονικών επικοινωνιών· υποτιμήμα 122(2), Κώδικας Ποινικής Δικονομίας.

⁷⁵ Τμήματα 4, 11 και 12, πρόταση νόμου για τις επικοινωνίες (διατήρηση δεδομένων) 2009.

Πίνακας 4: Προστασία και ασφάλεια των δεδομένων και εποπτικές αρχές

Κράτος μέλος	Διατάξεις προστασίας και ασφάλειας των δεδομένων στην εθνική νομοθεσία	Εποπτική αρχή
Ελλάδα ⁷⁶	Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει την απαίτηση εφαρμογής των τεσσάρων αρχών, με περαιτέρω απαίτηση για τους φορείς να ετοιμάζουν και να εφαρμόζουν ένα σχέδιο για τη διασφάλιση της τήρησης υπό ορισμένο στέλεχος ως υπεύθυνου ασφάλειας δεδομένων.	Αρχή προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και αρχή διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών.
Ισπανία ⁷⁷	Οι διατάξεις ασφάλειας δεδομένων καλύπτουν τρεις από τις τέσσερις αρχές (ποιότητα και ασφάλεια διατηρούμενων δεδομένων, πρόσβαση από εξουσιοδοτημένα πρόσωπα και προστασία κατά μη εξουσιοδοτημένης επεξεργασίας).	Η υπηρεσία προστασίας δεδομένων είναι η αρμόδια αρχή.

⁷⁶ Άρθρο 6 του νόμου 3917/2011.

⁷⁷ Άρθρο 8, νόμος 25/2007, άρθρο 38 παράγραφος 3 γενικός νόμος για τις τηλεπικοινωνίες. Ο νόμος (άρθρο 9) αναφέρεται στην εξαίρεση στην πρόσβαση και στα δικαιώματα καταστροφής που προβλέπονται στον οργανικό νόμο 15/1999 σχετικά με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 22 και 23).

Πίνακας 4: Προστασία και ασφάλεια των δεδομένων και εποπτικές αρχές

Κράτος μέλος	Διατάξεις προστασίας και ασφάλειας των δεδομένων στην εθνική νομοθεσία	Εποπτική αρχή
Γαλλία ⁷⁸	Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει την απαίτηση εφαρμογής των τεσσάρων αρχών.	Η Εθνική Επιτροπή για την πληροφορική και τις ελευθερίες εποπτεύει την τήρηση των υποχρεώσεων.
Ιταλία	Καμία ρητή διάταξη για την ασφάλεια των διατηρούμενων δεδομένων, μολονότι υπάρχει γενική απαίτηση για καταστροφή ή εξασφάλιση της ανωνυμίας των δεδομένων κίνησης και συναινετική επεξεργασία των δεδομένων θέσης ⁷⁹ .	Η αρχή προστασίας δεδομένων παρακολουθεί την τήρηση της οδηγίας από μέρους των φορέων
Κύπρος ⁸⁰	Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία προβλέπει την καθεμία από τις τέσσερις αρχές.	Ο Επίτροπος για την Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα παρακολουθεί την εφαρμογή του νόμου μεταφοράς στην εθνική νομοθεσία.

⁷⁸ Άρθρο D.98-5, CPCE· Άρθρο L-34-1(V), CPCE· Άρθρο 34, πράξη αριθ. 78-17· Άρθρο 34-1, CPCE· Άρθρο 11, νόμος αριθ. 78-17 της 6ης Ιανουαρίου 1978.

⁷⁹ Άρθρα 123, 126, Κώδικας Προστασίας Δεδομένων.

⁸⁰ Άρθρα 14 και 15, νόμος 183(I)/2007.

Πίνακας 4: Προστασία και ασφάλεια των δεδομένων και εποπτικές αρχές

<i>Κράτος μέλος</i>	<i>Διατάξεις προστασίας και ασφάλειας των δεδομένων στην εθνική νομοθεσία</i>	<i>Εποπτική αρχή</i>
Λετονία ⁸¹	Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία προβλέπει δύο από τις αρχές: εμπιστευτικότητα και εξουσιοδότηση της πρόσβασης σε διατηρούμενα δεδομένα, και καταστροφή δεδομένων στο τέλος της περιόδου διατήρησης.	Η κρατική επιθεώρηση δεδομένων εποπτεύει την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα ηλεκτρονικών επικοινωνιών, αλλά δεν προβλέπεται πρόσβαση και επεξεργασία των διατηρούμενων δεδομένων.
Λιθουανία ⁸²	Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει την απαίτηση εφαρμογής των τεσσάρων αρχών.	Η κρατική επιθεώρηση προστασίας δεδομένων εποπτεύει την εφαρμογή του νόμου για τη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία, και είναι αρμόδια για την παροχή στατιστικών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
Λουξεμβούργο ⁸³	Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει την απαίτηση εφαρμογής των τεσσάρων αρχών.	Αρχή προστασίας δεδομένων
Ουγγαρία ⁸⁴	Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει την απαίτηση εφαρμογής των τεσσάρων αρχών.	Κοινοβουλευτικός Επίτροπος για την Προστασία Δεδομένων και την Ελευθερία του Τύπου

⁸¹ Άρθρο 4 παράγραφος 4 και άρθρο 71 παράγραφοι 6-8, νόμος για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

⁸² Άρθρα 12 παράγραφος 5, 66 παράγραφος 8 και 9 νόμος για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες όπως τροποποιήθηκε στις 14 Νοεμβρίου 2009.

⁸³ Άρθρο 1 παράγραφος 5, νόμος της 24ης Ιουλίου 2010.

⁸⁴ Άρθρο 157 της πράξης C/2003, όπως τροποποιήθηκε από την πράξη CLXXIV/2007· Άρθρο 2 του διατάγματος 226/2003, και πράξη LXIII/1992 για την προστασία δεδομένων.

Πίνακας 4: Προστασία και ασφάλεια των δεδομένων και εποπτικές αρχές

Κράτος μέλος	Διατάξεις προστασίας και ασφάλειας των δεδομένων στην εθνική νομοθεσία	Εποπτική αρχή
Μάλτα ⁸⁵	Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει την απαίτηση εφαρμογής των τεσσάρων αρχών.	Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων
Κάτω Χώρες ⁸⁶	Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει την απαίτηση εφαρμογής των τεσσάρων αρχών.	Η αρχή ραδιοεπικοινωνιών εποπτεύει τις υποχρεώσεις των παρόχων πρόσβασης στο Διαδίκτυο και στις τηλεπικοινωνίες· η αρχή προστασίας δεδομένων εποπτεύει τη γενική επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· σε πρωτόκολλο αναφέρεται λεπτομερώς η συνεργασία μεταξύ των δύο αρχών.
Αυστρία	Δεν έχει μεταφερθεί.	
Πολωνία	Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει την απαίτηση εφαρμογής των τεσσάρων αρχών ⁸⁷ .	Αρχή προστασίας δεδομένων
Πορτογαλία	Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει την απαίτηση εφαρμογής των τεσσάρων αρχών ⁸⁸ .	Πορτογαλική αρχή προστασίας δεδομένων

⁸⁵ Άρθρο 24, 25 του τροποποιητικού νόμου 198/2008· Άρθρο 40 παράγραφος β) της πράξης για την προστασία δεδομένων (440).

⁸⁶ Άρθρο 13 παράγραφος 5, πράξη για τις τηλεπικοινωνίες· ο μακροσκελής τίτλος του πρωτοκόλλου συνεργασίας είναι *Samenwerkingsovereenkomst tussen Agentschap Telecom en het College bescherming persoonsgegevens met het oog op de wijzigingen in de Telecommunicatiewet naar aanleiding van de Wet bewaarplicht telecommunicatiegegevens*.

⁸⁷ Άρθρο 180α και 180ε της πράξης για τις τηλεπικοινωνίες.

⁸⁸ Άρθρο 7(1), (5) και 11, νόμος 32/2008· Άρθρα 3 και 54, πράξη για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Πίνακας 4: Προστασία και ασφάλεια των δεδομένων και εποπτικές αρχές

<i>Κράτος μέλος</i>	<i>Διατάξεις προστασίας και ασφάλειας των δεδομένων στην εθνική νομοθεσία</i>	<i>Εποπτική αρχή</i>
Ρουμανία	Δεν έχει μεταφερθεί.	
Σλοβενία ⁸⁹	Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει την απαίτηση εφαρμογής των τεσσάρων αρχών.	Επίτροπος Τύπου
Σλοβακία ⁹⁰	Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει την απαίτηση εφαρμογής των τεσσάρων αρχών.	Η εθνική ρυθμιστική και ορίζουσα τις τιμές αρχή στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών εποπτεύει την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
Φινλανδία	Ο νόμος για τη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία προβλέπει ρητά μόνον την υποχρέωση καταστροφής δεδομένων στο τέλος της περιόδου διατήρησης ⁹¹ .	Η φινλανδική ρυθμιστική αρχή στον τομέα των τηλεπικοινωνιών εποπτεύει την τήρηση από μέρους των φορέων των κανονισμών διατήρησης δεδομένων. Ο Διαμεσολαβητής για θέματα προστασίας δεδομένων εποπτεύει τη γενική νομιμότητα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
Σουηδία	Δεν έχει μεταφερθεί	

⁸⁹ Άρθρο 107α παράγραφος 6 και 107γ, πράξη για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

⁹⁰ Άρθρο 59α, πράξη για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες· άρθρο S33, πράξη αριθ. 428/2002 σχετικά με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

⁹¹ Άρθρο 16 παράγραφος 3, πράξη για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

Πίνακας 4: Προστασία και ασφάλεια των δεδομένων και εποπτικές αρχές

<i>Κράτος μέλος</i>	<i>Διατάξεις προστασίας και ασφάλειας των δεδομένων στην εθνική νομοθεσία</i>	<i>Εποπτική αρχή</i>
Ηνωμένο Βασίλειο	Η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει την απαίτηση εφαρμογής των τεσσάρων αρχών ⁹² .	<p>Ο Επίτροπος Πληροφοριών εποπτεύει τη διατήρηση ή/και την επεξεργασία δεδομένων επικοινωνιών (και κάθε άλλο δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα) και τους κατάλληλους ελέγχους όσον αφορά την προστασία δεδομένων.</p> <p>Ο αρμόδιος για τις Υποκλοπές Επίτροπος (ένας εκτελών χρέη ή συνταξιούχος ανώτερος δικαστικός) επιβλέπει την απόκτηση των δεδομένων επικοινωνιών δυνάμει του κανονισμού για τις εξουσίες έρευνας (RIPA) από τις δημόσιες αρχές.</p> <p>Το Δικαστήριο για τις εξουσίες έρευνας διερευνά τις καταγγελίες κακής χρήσης των δεδομένων εάν έχουν αποκτηθεί δυνάμει του νόμου για τη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία (RIPA).</p>

Η μεταφορά του άρθρου 7 στην εθνική νομοθεσία είναι άνιση. Τα διατηρούμενα δεδομένα είναι δυνητικά άκρως προσωπικού και ευαίσθητου χαρακτήρα και πρέπει να εφαρμόζονται υψηλά πρότυπα προστασίας και ασφάλεια δεδομένων καθόλη τη διαδικασία, για αποθήκευση, ανάκτηση και χρήση, με τρόπο συνεπή και ευδιάκριτο, ώστε να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος παραβίασης της ιδιωτικής ζωής και να διατηρείται η εμπιστοσύνη των πολιτών. Η Επιτροπή θα λάβει υπόψη εναλλακτικές επιλογές για την ενίσχυση των προτύπων ασφάλειας δεδομένων και προστασίας δεδομένων, συμπεριλαμβανομένης της εισαγωγής επιλογών προστασίας της ιδιωτικής ζωής εκ κατασκευής για να διασφαλίσει ότι αυτά τα πρότυπα πληρούνται ως μέρος τόσο της αποθήκευσης όσο και της μετάδοσης. Επίσης, θα λάβει υπόψη τις συστάσεις για ελάχιστες διασφαλίσεις και για εθνικά και οργανωτικά μέτρα ασφαλείας που διατύπωσε η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 για την προστασία δεδομένων στην έκθεσή της για τη δεύτερη δράση επιβολής του νόμου⁹³.

4.7. Στατιστικές (άρθρο 10)

Ζητείται από τα κράτη μέλη να παρέχουν στην Επιτροπή ετήσιες στατιστικές για τη διατήρηση δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων:

- των περιπτώσεων στις οποίες παρασχέθηκαν πληροφορίες στις αρμόδιες αρχές σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο·
- του χρονικού διαστήματος μεταξύ της ημερομηνίας διατήρησης των δεδομένων και της ημερομηνίας υποβολής του αιτήματος από την αρμόδια αρχή για τη διαβίβαση των δεδομένων (ήτοι την ηλικία των δεδομένων)· και

⁹² Άρθρο 6, κανονισμός για τη διατήρηση δεδομένων.

⁹³ Άρθρο 29 Ομάδα εργασίας για την προστασία των δεδομένων 3/2006 (WP119)· Έκθεση 01/2010.

- των υποθέσεων στις οποίες δεν κατέστη δυνατόν να ικανοποιηθούν τα αιτήματα για δεδομένα.

Στο αίτημά της για στατιστικές σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, η Επιτροπή ζήτησε από τα κράτη μέλη να χορηγήσουν λεπτομέρειες για περιπτώσεις ατομικών «αιτημάτων» για δεδομένα. Παρόλα ταύτα, οι στατιστικές που χορηγήθηκαν διέφεραν όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής και τις λεπτομέρειες: ορισμένα κράτη μέλη στις απαντήσεις τους διέκριναν μεταξύ των διαφορετικών τύπων επικοινωνίας, ορισμένα ανέφεραν την ηλικία των δεδομένων τη στιγμή του αιτήματος, ενώ άλλα χορήγησαν μόνο ετήσιες στατιστικές χωρίς καμία λεπτομερή κατανομή. Δεκαεννέα κράτη μέλη⁹⁴ χορήγησαν στατιστικές για τον αριθμό των αιτημάτων για δεδομένα για το έτος 2009 ή/και το 2008· μεταξύ αυτών συμπεριλαμβανόταν η Ιρλανδία, η Ελλάδα και η Αυστρία, όπου ζητούνται τα δεδομένα παρά την έλλειψη νομοθεσίας μεταφοράς μέχρι στιγμής, και η Τσεχική Δημοκρατία και η Γερμανία, των οποίων η νομοθεσία για τη διατήρηση δεδομένων ακυρώθηκε. Επτά κράτη μέλη τα οποία έχουν μεταφέρει την οδηγία δεν χορήγησαν στατιστικές, μολονότι το Βέλγιο χορήγησε εκτίμηση του όγκου των ετήσιων αιτημάτων για δεδομένα τηλεφωνίας (300 000).

Αξιόπιστα ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα είναι απαραίτητα για την απόδειξη της ανάγκης της αξίας μέτρων ασφάλειας όπως η διατήρηση δεδομένων. Αυτό αναγνωρίστηκε στο σχέδιο δράσης 2006 για την κατάρτιση στατιστικών σχετικά με την εγκληματικότητα και την ποινική δικαιοσύνη⁹⁵, το οποίο περιελάμβανε ένα στόχο για μεθόδους ανάπτυξης τακτικής συλλογής δεδομένων σύμφωνα με την οδηγία και για τη συμπερίληψη στατιστικών στη βάση δεδομένων Eurostat (υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν τα ποιοτικά πρότυπα). Αυτός ο στόχος δεν επιτεύχθηκε, επειδή τα περισσότερα κράτη μέλη μετέφεραν την οδηγία πλήρως στην εθνική τους νομοθεσία μόνο τα τελευταία δύο έτη και χρησιμοποίησαν διάφορες ερμηνείες για την πηγή των στατιστικών. Η Επιτροπή στη μελλοντική της πρόταση για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου διατήρησης δεδομένων, μαζί με την επανεξέταση του σχεδίου δράσης για τις στατιστικές, θα θέσει ως στόχο την ανάπτυξη εφικτών μετρήσεων και διαδικασιών υποβολής εκθέσεων οι οποίες θα καταστήσουν δυνατή τη διαφανή και ουσιαστική παρακολούθηση της διατήρησης δεδομένων και δεν θα βαρύνουν άσκοπα τα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης και τις αρχές επιβολής του νόμου.

4.8. Μεταφορά στην εθνική νομοθεσία των χωρών ΕΟΧ

Νομοθεσία για τη διατήρηση δεδομένων εφαρμόζεται στην Ισλανδία στο Λιχτενστάιν και στη Νορβηγία⁹⁶.

4.9. Αποφάσεις συνταγματικών δικαστηρίων σχετικά με νόμους μεταφοράς

Το Συνταγματικό Δικαστήριο της Ρουμανίας τον Οκτώβριο 2009, το Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο της Γερμανίας τον Μάρτιο 2010 και το Συνταγματικό Δικαστήριο της Τσεχικής Δημοκρατίας τον Μάρτιο 2011 ακύρωσαν τους νόμους για τη μεταφορά στο

⁹⁴ Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Γερμανία, Εσθονία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πολωνία, Σλοβενία, Σλοβακία, Φινλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο.

⁹⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής (2006) 437, «Χάραξη ολοκληρωμένης και συνεκτικής στρατηγικής της ΕΕ για την κατάρτιση στατιστικών σχετικά με την εγκληματικότητα και την ποινική δικαιοσύνη: σχέδιο δράσης της ΕΕ 2006 – 2010».

⁹⁶ Νόμος περί τηλεπικοινωνιών 2006.

εθνικό δίκαιο της οδηγίας επειδή κρίθηκαν αντισυνταγματικοί. Το Ρουμανικό Δικαστήριο⁹⁷ έκανε δεκτό ότι η παρεμβολή με θεμελιώδη δικαιώματα δύναται ενδεχομένως να επιτραπεί όταν τηρεί ορισμένους κανόνες, και παρέχει κατάλληλες και επαρκείς διασφαλίσεις για την προστασία κατά ενδεχόμενης αυθαίρετης κρατικής ενέργειας. Ωστόσο, με βάση τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων⁹⁸, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο νόμος μεταφοράς είναι διφορούμενος όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής του και τον σκοπό του με ανεπαρκείς διασφαλίσεις, και έκρινε ότι μία «συνεχής νομική υποχρέωση» διατήρησης όλων των δεδομένων κίνησης για έξι μήνες ήταν ασύμβατη με τα δικαιώματα στην ιδιωτική ζωή και στην ελευθερία της έκφρασης του άρθρου 8 του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Το Γερμανικό Συνταγματικό Δικαστήριο⁹⁹ απεφάνθη ότι η διατήρηση δεδομένων παρείχε μία αντίληψη επιτήρησης που θα μπορούσε να μειώσει την ελεύθερη άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Το ίδιο αναγνώρισε ρητώς ότι η διατήρηση δεδομένων για αυστηρά περιορισμένες χρήσεις μαζί με επαρκώς υψηλή ασφάλεια δεδομένων δεν θα παραβίαζε απαραίτητως το γερμανικό βασικό δίκαιο. Ωστόσο, το Δικαστήριο τόνισε ότι η διατήρηση τέτοιων δεδομένων συνιστούσε σοβαρό περιορισμό του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή και κατά συνέπεια θα έπρεπε να είναι αποδεκτή μόνο σε ιδιαιτέρως περιορισμένες περιστάσεις, και ότι η χρονική περίοδος διατήρησης έξι μηνών ήταν το ανώτατο όριο («*an der Obergrenze*») του ό,τι θα μπορούσε να θεωρηθεί αναλογικό (παράγραφος 215). Τα στοιχεία θα έπρεπε να ζητηθούν μόνο εκεί όπου υπήρχε ήδη υπόνοια σοβαρού ποινικού αδικήματος ή απόδειξη κινδύνου για τη δημόσια ασφάλεια, και η ανάκτηση δεδομένων θα έπρεπε να απαγορεύεται για ορισμένες προνομιακές επικοινωνίες (ήτοι εκείνες που συνδέονται με συναισθηματική ή κοινωνική ανάγκη) οι οποίες στηρίζονται στην εμπιστευτικότητα. Τα δεδομένα θα πρέπει επίσης να κωδικοποιούνται με διαφανή επιτήρηση της χρήσης τους.

Το Τσεχικό Συνταγματικό Δικαστήριο¹⁰⁰ ακύρωσε τη νομοθεσία για τη μεταφορά με το σκεπτικό ότι, ως μέτρο που παρεμβάλλετο με τα θεμελιώδη δικαιώματα, η διατύπωση της νομοθεσίας για τη μεταφορά δεν ήταν επαρκώς ακριβής και σαφής. Το Δικαστήριο επέκρινε τον περιορισμό του σκοπού ως ανεπαρκή, δεδομένων της κλίμακας και του πεδίου εφαρμογής της απαίτησης διατήρησης δεδομένων. Έκρινε ότι ο ορισμός των αρχών με δικαίωμα πρόσβασης και χρήσης διατηρούμενων στοιχείων και των διαδικασιών για αυτή την πρόσβαση και χρήση δεν ήταν επαρκώς σαφείς στη νομοθεσία μεταφοράς ούτως ώστε να διασφαλίζεται η ακεραιότητα και η εμπιστευτικότητα των δεδομένων. Συνεπώς, ο απλός πολίτης δεν διέθετε επαρκείς εγγυήσεις και διασφαλίσεις έναντι ενδεχομένης κατάχρησης εξουσίας των δημοσίων αρχών. Δεν επέκρινε την ίδια την οδηγία και δήλωσε ότι αυτή άφηνε ικανό χώρο στην Τσεχική Δημοκρατία για να μεταφέρει την οδηγία στην εθνική νομοθεσία σε συμφωνία με το Σύνταγμα. Ωστόσο, το Δικαστήριο σε τυχαία παρατήρηση (*obiter dictum*) εξέφρασε αμφιβολίες ως προς την ανάγκη, την αποτελεσματικότητα και την καταλληλότητα της διατήρησης δεδομένων κίνησης λόγω της εμφάνισης νέων μεθόδων εγκλήματος, όπως εκείνου μέσω της χρήσης ανωνύμων καρτών SIM.

Αυτά τα τρία κράτη μέλη εξετάζουν τώρα με ποιο τρόπο θα μεταφέρουν εκ νέου την οδηγία στην εθνική τους νομοθεσία. Υποθέσεις διατήρησης δεδομένων έχουν επίσης παραπεμφθεί

⁹⁷ Επίσημη Εφημερίδα της Ρουμανίας αριθ. 789, 23 Νοεμβρίου 2009.

⁹⁸ ΕΔΑΔ, Rotaru κατά Ρουμανίας 2000, Sunday Times κατά Ηνωμένου Βασιλείου 1979 και Prince Hans-Adam of Liechtenstein κατά Ρουμανίας 2001.

⁹⁹ Bundesverfassungsgericht, 1 BvR 256/08 της 2ας Μαρτίου 2010– 345.

¹⁰⁰ Απόφαση του Τσεχικού Συνταγματικού Δικαστηρίου της 22ας Μαρτίου για την πράξη αριθ. 127/2005 και το διάταγμα αριθ. 485/2005· βλ. ειδικότερα τις παραγράφους 45-48, 50-51 και 56.

ενώπιον των συνταγματικών δικαστηρίων της Βουλγαρίας, που κατέληξε σε αναθεώρηση του νόμου μεταφοράς, της Κύπρου, στην οποία εντολές του Δικαστηρίου που εκδόθηκαν δυνάμει του νόμου μεταφοράς κρίθηκαν ως αντισυνταγματικές, και της Ουγγαρίας, όπου εκκρεμεί υπόθεση που αφορά παράλειψη στον νόμο μεταφοράς των νομικών σκοπών της επεξεργασίας δεδομένων¹⁰¹.

Η Επιτροπή θα εξετάσει τα ζητήματα που προέκυψαν από την εθνική νομολογία στη μελλοντική της πρόταση για την αναθεώρηση του πλαισίου διατήρησης δεδομένων.

4.10. Τρέχουσες ενέργειες επιβολής της οδηγίας

Η Επιτροπή περιμένει από τα κράτη μέλη που δεν έχουν ακόμα πλήρως μεταφέρει την οδηγία ή δεν έχουν ακόμα θεσπίσει νομοθεσία που αντικαθιστά τη νομοθεσία για τη μεταφορά που ακυρώθηκε από τα εθνικά δικαστήρια, να το πράξουν το συντομότερο δυνατόν. Εάν αυτό δεν γίνει, η Επιτροπή επιφυλάσσεται του δικαιώματός της να ασκήσει τις εξουσίες που της παρέχουν οι συνθήκες ΕΕ. Σήμερα, το Δικαστήριο απεφάνθη ότι δύο κράτη μέλη που δεν έχουν μεταφέρει την οδηγία (Αυστρία και Σουηδία) παρέβησαν τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ¹⁰². Τον Απρίλιο 2011, η Επιτροπή αποφάσισε να παραπέμψει τη Σουηδία στο Δικαστήριο για δεύτερη φορά για μη συμμόρφωση προς την απόφαση στην υπόθεση C-185/09, ζητώντας οικονομικές κυρώσεις βάσει του άρθρου 260 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετά από απόφαση του σουηδικού κοινοβουλίου να αναβάλει για 12 μήνες τη θέσπιση της νομοθεσίας μεταφοράς. Η Επιτροπή συνεχίζει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση στην Αυστρία η οποία παρέσχε ένα χρονοδιάγραμμα για την προσεχή θέσπιση της νομοθεσίας μεταφοράς.

5. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΙΑΤΗΡΟΥΜΕΝΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Το παρόν τμήμα συνοψίζει τις λειτουργίες των διατηρούμενων δεδομένων, όπως περιγράφηκαν από κράτη μέλη στη συμβολή τους στην αξιολόγηση.

5.1. Όγκος διατηρούμενων δεδομένων στα οποία απέκτησαν πρόσβαση αρμόδιες εθνικές αρχές

Ο όγκος τόσο των τηλεπικοινωνιών κίνησης όσο και των αιτημάτων για πρόσβαση σε δεδομένα κίνησης αυξάνεται συνεχώς. Οι στατιστικές που χορήγησαν 19 κράτη μέλη για το 2008 ή/και για το 2009 αναφέρουν ότι, συνολικά στην ΕΕ, υποβλήθηκαν κάθε έτος άνω των 2 εκατομμυρίων αιτημάτων για δεδομένα, με σημαντική διακύμανση μεταξύ των κρατών μελών, από λιγότερο από 100 ανά έτος (Κύπρος) σε άνω του 1 εκατομμυρίου (Πολωνία). Σύμφωνα με τις πληροφορίες για μορφή ζητηθέντων δεδομένων που παρείχαν δώδεκα κράτη μέλη τόσο για το 2008 όσο και για το 2009, το είδος δεδομένων που ζητήθηκαν συχνότερα σχετιζόταν με την κινητή τηλεφωνία (βλέπε πίνακες 5, 8 και 12). Οι στατιστικές δεν αναφέρουν τον ακριβή σκοπό για τον οποίο υποβλήθηκε κάθε αίτημα. Η Τσεχική

¹⁰¹ Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Βουλγαρίας, απόφαση αριθ. 13627, 11 Δεκεμβρίου 2008· Ανώτατο Δικαστήριο της Κύπρου έφεση αριθ. 65/2009, 78/2009, 82/2009 και 15/2010-22/2010, 1η Φεβρουαρίου 2011· την ουγγαρική συνταγματική καταγγελία υπέβαλε η Hungarian Civil Liberties Union στις 2 Ιουνίου 2008.

¹⁰² Υποθέσεις C-189/09 και C-185/09, αντίστοιχα.

Δημοκρατία, η Λετονία και η Πολωνία δήλωσαν ότι, στην περίπτωση δεδομένων κινητής τηλεφωνίας, οι αρμόδιες αρχές όφειλαν να υποβάλουν το ίδιο αίτημα στον καθένα από τους βασικούς φορείς κινητής τηλεφωνίας, και ότι, κατά συνέπεια, οι πραγματικοί αριθμοί των αιτημάτων ανά περίπτωση ήταν σημαντικά χαμηλότεροι από εκείνους που εμφανίζονταν στις στατιστικές.

Δεν υπάρχει προφανής εξήγηση γι' αυτές τις διακυμάνσεις, αν και το μέγεθος του πληθυσμού, οι επικρατούσες τάσεις εγκληματικότητας, οι περιορισμοί του σκοπού και οι όροι για την πρόσβαση και το κόστος απόκτησης δεδομένων είναι όλοι σημαντικοί παράγοντες.

5.2. Ηλικία των προσπελάσιμων διατηρούμενων δεδομένων

Βάσει της στατιστικής κατανομής που παρείχαν εννέα κράτη μέλη¹⁰³ για το 2008 (βλέπε σύνοψη στον πίνακα 5 και περαιτέρω λεπτομέρειες στο παράρτημα), περίπου 90% των δεδομένων στα οποία απέκτησαν πρόσβαση οι αρμόδιες αρχές, κατά το εν λόγω έτος, ήταν έξι μηνών ή λιγότερο και περίπου 70% τριών μηνών ή λιγότερο όταν υποβλήθηκε το (αρχικό) αίτημα πρόσβασης.

Πίνακας 5: Επισκόπηση της ηλικίας των προσπελάσιμων διατηρούμενων δεδομένων σε εννέα κράτη μέλη τα οποία παρείχαν κατανομή ανά είδος				
<i>Ηλικία</i>	<i>Σταθερή τηλεφωνία</i>	<i>Κινητή τηλεφωνία</i>	<i>Δεδομένα Διαδικτύου</i>	<i>Σύνολο</i>
Κάτω των 3 μηνών	61%	70%	56%	67%
3-6 μήνες	28%	18%	19%	19%
6 έως 12 μήνες	8%	10%	18%	12%
Πέραν του 1 έτους	3%	1%	7%	2%

Σύμφωνα με τα περισσότερα κράτη μέλη, η χρήση διατηρούμενων δεδομένων παλαιότερων των τριών μηνών, και ακόμη και έξι μηνών, είναι λιγότερο συχνή, αλλά μπορεί να είναι σημαντική· η χρήση τους είχε πτωτική τάση σε τρεις κατηγορίες. Πρώτον, τα δεδομένα σχετικά με το Διαδίκτυο τείνουν να ζητούνται αργότερα από άλλες μορφές αποδείξεων κατά τη διάρκεια ποινικών ερευνών. Η ανάλυση δεδομένων σταθερού δικτύου και κινητής τηλεφωνίας συχνά παράγουν δυνητικές ενδείξεις που οδηγούν σε περαιτέρω αιτήματα για παλαιότερα δεδομένα. Για παράδειγμα, εάν κατά τη διάρκεια μιας έρευνας βρεθεί ένα όνομα βάσει των δεδομένων σταθερού δικτύου ή κινητής τηλεφωνίας, οι ανακριτές ενδέχεται να θελήσουν να εντοπίσουν τη διεύθυνση του πρωτοκόλλου ιντερνέτ (IP) που αυτό το πρόσωπο χρησιμοποιεί και μπορεί να θέλουν να εντοπίσουν με ποιον αυτό το πρόσωπο ήταν σε επαφή κατά τη διάρκεια μιας δεδομένης χρονικής περιόδου χρησιμοποιώντας αυτή τη διεύθυνση IP. Σε ένα τέτοιο σενάριο, οι ανακριτές ενδέχεται να ζητήσουν δεδομένα που να επιτρέπουν την ανάχνευση επίσης των επικοινωνιών με άλλες διευθύνσεις IP και την ταυτότητα των προσώπων που χρησιμοποίησαν αυτές τις διευθύνσεις IP.

Δεύτερον, οι διερευνήσεις ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων, σειράς εγκλημάτων, οργανωμένου εγκλήματος και τρομοκρατικών πράξεων τείνουν να βασίζονται σε παλαιότερα διατηρούμενα δεδομένα που αντικατοπτρίζουν τον χρόνο που χρειάστηκε για τον σχεδιασμό αυτών των αδικημάτων, για τον εντοπισμό προτύπων εγκληματικής συμπεριφοράς και

¹⁰³ Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Ιρλανδία, Ισπανία, Κύπρος, Λετονία, Μάλτα, Ηνωμένο Βασίλειο.

σχέσεων μεταξύ συνενόχων σε ένα έγκλημα και τον καθορισμό εγκληματικής πρόθεσης. Δραστηριότητες που συνδέονται με πολύπλοκα οικονομικά εγκλήματα συχνά ανιχνεύονται μετά μερικούς μήνες. Τρίτον, και εκτάκτως, τα κράτη μέλη ζήτησαν δεδομένα κίνησης που τηρούνται σε ένα άλλο κράτος μέλος, τα οποία μπορούν συνήθως να παράσχουν αυτά τα δεδομένα μόνο με δικαστική εντολή σε απάντηση αιτήσεως δικαστικής συνδρομής που εξεδόθη από δικαστή του αιτούντος κράτους μέλους. Αυτή η μορφή αμοιβαίας νομικής συνδρομής μπορεί να είναι μακρόχρονη, γεγονός που εξηγεί τον λόγο για τον οποίο ορισμένα από τα ζητηθέντα δεδομένα ήταν σ' αυτές τις περιπτώσεις παλαιότερα των έξι μηνών.

5.3. Διασυνοριακά αιτήματα για διατηρούμενα δεδομένα

Οι ποινικές έρευνες και διώξεις μπορούν να συμπεριλαμβάνουν αποδεικτικά στοιχεία ή μάρτυρες από, ή περιστατικά που έλαβαν χώρα σε, περισσότερα από ένα κράτος μέλος. Σύμφωνα με τις στατιστικές που παρείχαν τα κράτη μέλη, λιγότερο από το 1% όλων των αιτημάτων για διατηρούμενα δεδομένα αφορούσαν δεδομένα που προέρχονταν από άλλο κράτος μέλος. Οι αρχές επιβολής του νόμου ανέφεραν ότι προτιμούν να ζητούν δεδομένα από εγχώριους φορείς, οι οποίοι ενδεχομένως έχουν αποθηκεύσει τα σχετικά δεδομένα, παρά να κινούν διαδικασία αμοιβαίας νομικής συνδρομής η οποία ενδεχομένως θα είναι χρονοβόρα χωρίς καμία εγγύηση ότι θα χορηγηθεί πρόσβαση στα δεδομένα. Η απόφαση-πλαίσιο 2006/960/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2006 για την απλούστευση της ανταλλαγής πληροφοριών και στοιχείων μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹⁰⁴, η οποία ορίζει προθεσμίες για την παροχή πληροφοριών κατόπιν αιτήματος από άλλο κράτος μέλος, δεν εφαρμόζεται, διότι τα διατηρούμενα δεδομένα θεωρούνται πληροφορίες που αποκτώνται με καταναγκαστικά μέσα, οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του μέσου. Ωστόσο, κανένα κράτος μέλος ή αρχή επιβολής του νόμου δεν ζήτησε περαιτέρω διευκολύνσεις για τέτοιες διασυνοριακές ανταλλαγές.

5.4. Αξία των διατηρούμενων δεδομένων για τις ποινικές έρευνες και δίωξεις

Ενώ ο απόλυτος αριθμός της έκθεσης αιτημάτων δεδομένων δεν αντανάκλα απαραίτητα την αξία των δεδομένων για ατομικές ποινικές έρευνες, τα κράτη μέλη ανέφεραν εν γένει ότι η διατήρηση δεδομένων είναι τουλάχιστον πολύτιμη, και σε ορισμένες περιπτώσεις απαραίτητη¹⁰⁵, για την πρόληψη και την καταπολέμηση του εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένων της προστασίας των θυμάτων και της απαλλαγής των αθώων σε ποινικές δίκες. Οι επιτυχείς καταδικαστικές αποφάσεις βασίζονται σε ομολογίες ενόχων, καταθέσεις μαρτύρων ή εγκληματολογικά αποδεικτικά στοιχεία. Αναφέρθηκε ότι διατηρούμενα δεδομένα κίνησης αποδείχθηκαν αναγκαία για την εξεύρεση μαρτύρων ενός ατυχήματος οι οποίοι διαφορετικά δεν θα είχαν εντοπιστεί, και στην παροχή αποδεικτικών στοιχείων, ή ενδείξεων, για τον καθορισμό συνενοχής σε έγκλημα. Ορισμένα κράτη μέλη¹⁰⁶

¹⁰⁴ Απόφαση-πλαίσιο 2006/960/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2006 για την απλούστευση της ανταλλαγής πληροφοριών και στοιχείων μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΕΕ L 386 της 29/12/2006, σσ. 89-100 και ΕΕ L 200 της 01/08/2007, σσ. 637-648.

¹⁰⁵ Η Τσεχική Δημοκρατία θεώρησε τη διατήρηση δεδομένων «απολύτως απαραίτητη σε μεγάλο μέρος υποθέσεων»· η Ουγγαρία δήλωσε ότι ήταν «απαραίτητη στις κανονικές δραστηριότητες [των υπηρεσιών επιβολής του νόμου]»· η Σλοβενία δήλωσε ότι η έλλειψη διατηρούμενων δεδομένων θα «παρέλυε τη δράση των υπηρεσιών υποβολής του νόμου»· μία αστυνομική υπηρεσία του Ηνωμένου Βασιλείου περιέγραψε τη διαθεσιμότητα δεδομένων κίνησης ως «απολύτως απαραίτητη... για τη διερεύνηση της απειλής τρομοκρατίας και του σοβαρού εγκλήματος».

¹⁰⁶ Γερμανία, Πολωνία, Σλοβενία, Ηνωμένο Βασίλειο.

ισχυρίστηκαν επιπλέον ότι η χρήση διατηρούμενων δεδομένων βοήθησε στην απαλλαγή υπόπτων για εγκλήματα χωρίς να χρειαστεί προσφυγή σε άλλες μεθόδους εποπτείας, όπως υποκλοπές και έρευνες κατ' οίκον που θα μπορούσαν να θεωρηθούν περισσότερο παρεμβατικές.

Δεν υπάρχει γενικός ορισμός του «σοβαρού εγκλήματος» στην ΕΕ, και κατά συνέπεια δεν υπάρχουν στατιστικές ΕΕ για την επίπτωση του σοβαρού εγκλήματος ή για έρευνες ή διώξεις του σοβαρού εγκλήματος, μολονότι δημοσιεύονται τακτικά δεδομένα για το έγκλημα και τη δικαιοσύνη. Ο συνολικός όγκος των αιτημάτων για διατηρούμενα δεδομένα όπως παρατέθηκε από τα 19 κράτη μέλη που παρείχαν κάποιο είδος δεδομένων για το 2009 ή/και το 2008 ήταν περίπου 1,93 εκατ. Έναντι των διαθέσιμων τελευταίων στατιστικών για το έγκλημα και την ποινική δικαιοσύνη γι' αυτά τα 19 κράτη μέλη – που αναφέρονται όχι μόνο στα σοβαρά εγκλήματα, αλλά σε όλα τα αναφερθέντα εγκλήματα, δύναται να λεχθεί ότι υπήρχαν ετησίως μόλις άνω των 2 αιτημάτων για κάθε αστυνομικό, ή περίπου 11 αιτήματα για κάθε 100 καταγεγραμμένα εγκλήματα¹⁰⁷.

Βάσει των στατιστικών και επεξηγηματικών παραδειγμάτων που χορηγήθηκαν, που συνδέουν τη χρήση των διατηρούμενων ιστορικών δεδομένων επικοινωνιών με τον αριθμό των καταδικαστικών αποφάσεων, απαλλαγών, υποθέσεων που διακόπηκαν και εγκλημάτων που εμποδίστηκαν, μπορεί να εξαχθεί μια σειρά συμπερασμάτων όσον αφορά τον ρόλο και την αξία των διατηρούμενων δεδομένων για την ποινική διερεύνηση.

Καθορισμός αποδεικτικών διαδρομών

Πρώτον, τα διατηρούμενα δεδομένα επιτρέπουν τον καθορισμό αποδεικτικών διαδρομών που οδηγούν σε αδίκημα. Αυτές χρησιμοποιούνται για να διακρίνουν ή να ενισχύσουν άλλες μορφές αποδεικτικών στοιχείων όσον αφορά τις δραστηριότητες και τους δεσμούς μεταξύ των υπόπτων. Χρησιμοποιήθηκαν ιδίως τα δεδομένα θέσης, τόσο από τα όργανα επιβολής του νόμου όσο και από τους εναγόμενους, για να αποκλείσουν την παρουσία των υπόπτων στη σκηνή του εγκλήματος και να επαληθεύσουν τα άλλοθι. Ως εκ τούτου, αυτά τα αποδεικτικά στοιχεία απαλλάσσουν πρόσωπα από τις ποινικές διερευνήσεις, εξαλείφοντας έτσι την ανάγκη για περισσότερο παρεμβατικές έρευνες, ή οδηγώντας σε απαλλαγές κατά τη δίκη. Το Βέλγιο ανέφερε την καταδικαστική απόφαση του 2008 των δραστών της απαγωγής υπαλλήλου του ποινικού δικαστηρίου της Αμβέρσας στην οποία τα δεδομένα θέσης που συνδέουν τις δραστηριότητές τους σε τρεις ξεχωριστές πόλεις ήταν αποφασιστικά για να πεισθούν οι ένορκοι για τη συνεννοχή τους. Σε άλλη υπόθεση, εκείνη μιας δολοφονίας το 2007 που συνδεόταν με συμμορία μοτοσικλετιστών, τα δεδομένα θέσης των κινητών τηλεφώνων των δραστών απέδειξαν ότι αυτοί βρίσκονταν στην περιοχή όταν διαπράχθηκε η δολοφονία και οδήγησαν σε μερική ομολογία¹⁰⁸. Σύμφωνα με το Βέλγιο, την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ορισμένα εγκλήματα που συνεπάγονται επικοινωνία στο Διαδίκτυο μπορούν να διερευνηθούν μόνο μέσω της διατήρησης δεδομένων: Για παράδειγμα, απειλές βίας που

¹⁰⁷ Το 2007 υπήρχαν 1,7 εκατομμύρια αστυνομικοί στην ΕΕ-27, από τους οποίους 1,2 εκατομμύρια ήταν στα 20 κράτη μέλη που παρείχαν στατιστικές για τα αιτήματα σχετικά με τα διατηρούμενα δεδομένα: το 2007 διαπράχθηκαν 29,2 εκατομμύρια εγκλήματα καταγεγραμμένα από την αστυνομία στην ΕΕ, από τα οποία 24 εκατομμύρια καταγράφηκαν στα 20 κράτη μέλη που παρείχαν στατιστικές (πηγή: Eurostat 2009).

¹⁰⁸ National Policing Improvement Agency (Ηνωμένο Βασίλειο), *The Journal of Homicide and Major Incident Investigation*, Τόμος 5, Έκδοση 1, Άνοιξη 2009, σ. 39-51.

εκφράστηκαν σε χώρους συνομιλίας (chat rooms) συχνά δεν αφήνουν άλλα ίχνη από εκείνα των δεδομένων κίνησης στον κυβερνοχώρο. Μία παρόμοια κατάσταση εφαρμόζεται στην περίπτωση εγκλημάτων που διαπράττονται τηλεφωνικά. Η Ουγγαρία και η Πολωνία ανέφεραν υπόθεση απάτης σε βάρος ηλικιωμένων στα τέλη του 2009/αρχές 2010 που διαπράχθηκε μέσω τηλεφωνικών κλήσεων στις οποίες οι δράστες προσποιήθηκαν ότι είναι μέλη της οικογενείας που χρειάζονταν δάνεια και οι οποίοι εντοπίστηκαν μόνο μέσω διατηρούμενων τηλεφωνικών δεδομένων.

Εναρξη ποινικών ερευνών

Δεύτερον, υπήρξαν υποθέσεις στις οποίες, ελλείπει εγκληματολογικών αποδείξεων ή αυτόπτη μάρτυρα, ο μόνος τρόπος για να αρχίσει η ποινική διερεύνηση ήταν η προσφυγή σε διατηρούμενα δεδομένα. Η Γερμανία ανέφερε το παράδειγμα του φόνου αστυνομικού, όπου ο υπαίτιος διέφυγε με το αυτοκίνητο του θύματος, το οποίο κατόπιν εγκατέλειψε. Κατέστη δυνατόν να διαπιστωθεί ότι ο δράστης είχε τηλεφωνήσει κατόπιν για εναλλακτικό μεταφορικό μέσον. Δεν υπήρχε εγκληματολογική απόδειξη ή αυτόπτης μάρτυρας όσον αφορά την ταυτότητα του δολοφόνου, και οι αρχές βασίστηκαν στη διαθεσιμότητα αυτών των δεδομένων θέσης που θα τους επέτρεπε να συνεχίσουν τις έρευνες. Σε περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών που σχετίζεται με το Διαδίκτυο, η διατήρηση δεδομένων ήταν απαραίτητη για την επιτυχή έρευνα. Μαζί με άλλες ερευνητικές τεχνικές τα διατηρούμενα δεδομένα επιτρέπουν τον εντοπισμό των καταναλωτών περιεχομένου παιδικής κακοποίησης¹⁰⁹, και στηρίζουν τον εντοπισμό και την απελευθέρωση των παιδιών-θύματων. Η Τσεχική Δημοκρατία ανέφερε ότι, δίχως την πρόσβαση σε σχετικά με το Διαδίκτυο διατηρούμενα δεδομένα, θα ήταν αδύνατον να αρχίσουν οι έρευνες της «επιχείρησης Vilma» στο δίκτυο των χρηστών και όσων διαδίδουν παιδική πορνογραφία. Σε επίπεδο ΕΕ, η αποτελεσματικότητα της επιχείρησης Rescue (με τη συνδρομή της Ευρωπόλ) για την προστασία παιδιών από κακοποίηση παρεμποδίστηκε επειδή η έλλειψη μεταφοράς νομοθεσίας για τη διατήρηση δεδομένων εμπόδιζε ορισμένα κράτη μέλη να ερευνήσουν σχετικά με τα μέλη ενός εκτεταμένου διεθνούς δικτύου παιδοφιλίας που χρησιμοποιούσε διευθύνσεις IP, των οποίων η ηλικία μπορεί να είναι μέχρι και ενός έτους.

Στις έρευνες του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, μια διεύθυνση IP είναι συχνά η πρώτη ένδειξη. Τα όργανα επιβολής του νόμου, μέσω ανάκτησης δεδομένων κίνησης, δύνανται να εντοπίσουν τον συνδρομητή που βρίσκεται πίσω από τη διεύθυνση IP, πριν προσδιοριστεί κατά πόσο δύναται να αρχίσει μία ποινική έρευνα. Επίσης, αυτό μπορεί να επιτρέψει στην αστυνομία να προειδοποιήσει δυνητικά θύματα σχετικά με επιθέσεις στον κυβερνοχώρο: Όταν η αστυνομία προσπαθεί να συλλάβει έναν εξυπηρετητή χειρισμού και ελέγχου που χρησιμοποιείται από φορείς δικτύου προγραμμάτων ρομπότ (Botnet), αυτή μπορεί μόνο να δει τις διευθύνσεις IP που συνδέονται με αυτόν τον εξυπηρετητή· όμως μέσω πρόσβασης στα διατηρούμενα δεδομένα η αστυνομία μπορεί να εντοπίσει και να προειδοποιήσει δυνητικά θύματα ιδιοκτήτες αυτών των διευθύνσεων IP.

Τα διατηρούμενα δεδομένα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της ποινικής έρευνας

¹⁰⁹ Το σχέδιο «μέτρηση και ανάλυση δραστηριότητας p2p κατά περιεχομένου παιδοφιλίας», που στηρίχτηκε στο πλαίσιο του Safer Internet programme (ασφαλέστερο διαδικτυακό πρόγραμμα), χορήγησε ακριβείς πληροφορίες για δραστηριότητα παιδοφιλίας στο σύστημα eDonkey peer-to-peer, επιτρέποντας τον εντοπισμό 178 000 χρηστών (επί 89 εκατομμυρίων χρηστών που αποτυπώθηκαν) που ζήτησαν περιεχόμενο παιδοφιλίας.

Τρίτον, ενώ οι αρχές επιβολής του νόμου και τα δικαστήρια στα περισσότερα κράτη μέλη δεν τηρούν στατιστικές για τη μορφή των αποδεικτικών στοιχείων που αποδείχθηκαν σημαντικά για την έκδοση καταδικαστικών ή απαλλακτικών αποφάσεων, τα διατηρούμενα στοιχεία είναι αναπόσπαστο μέρος της ποινικής έρευνας και δίωξης στην ΕΕ. Ορισμένα κράτη μέλη δήλωσαν ότι δεν μπορούσαν πάντοτε να προσδιορίσουν την επίπτωση των διατηρούμενων δεδομένων στην επιτυχία των ποινικών ερευνών και δίωξεων, διότι τα δικαστήρια λαμβάνουν υπόψη όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που παρουσιάζονται και σπανίως βρίσκουν ότι ένα μόνο τεκμήριο ήταν πειστικό¹¹⁰. Οι Κάτω Χώρες ανέφεραν ότι, από τον Ιανουάριο έως τον Ιούλιο 2010, τα ιστορικά δεδομένα κίνησης αποτέλεσαν αποφασιστικό παράγοντα σε 24 δικαστικές αποφάσεις. Η Φινλανδία ανέφερε ότι σε 56% των 3405 αιτημάτων, τα διατηρούμενα δεδομένα αποδείχθηκε ότι ήταν «σημαντικά» ή «απαραίτητα» για τη διαπίστωση ή/και τη δίωξη ποινικών υποθέσεων. Το Ηνωμένο Βασίλειο παρείχε δεδομένα με τα οποία επεδίωκε να καθορίσει ποσοτικά την επίπτωση της διατήρησης δεδομένων σε ποινικές δίωξεις και ανέφερε ότι, για τρεις από τις υπηρεσίες της επιβολής του νόμου, τα διατηρούμενα δεδομένα ήταν απαραίτητα στις περισσότερες εάν όχι σε όλες τις έρευνες που κατέληξαν σε ποινική δίωξη ή καταδίκη.

5.5. Τεχνολογικές εξελίξεις και χρήση προπληρωμένων καρτών SIM

Η επιβολή του νόμου πρέπει να συμβαδίζει με τις τεχνολογικές εξελίξεις οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη διάπραξη ή υποκίνηση εγκλήματος. Η διατήρηση δεδομένων βρίσκεται μεταξύ των μέσων ποινικής έρευνας που είναι απαραίτητα για να εξοπλίσουν τις αρχές επιβολής του νόμου στην αντιμετώπιση σύγχρονων εγκληματικών προκλήσεων στη διαφορετικότητά τους, τον όγκο τους και την ταχύτητά τους, με τρόπο διαχειρίσιμο και αποδοτικό από πλευράς κόστους. Μία σειρά αυξανόμενων κοινών μορφών επικοινωνίας δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Τα ιδεατά ιδιωτικά δίκτυα (VPN) σε, για παράδειγμα, πανεπιστήμια ή μεγάλες επιχειρήσεις, επιτρέπουν σε πολλούς χρήστες να έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο μέσω μίας ενιαίας πύλης που χρησιμοποιεί την ίδια διεύθυνση IP. Ωστόσο, τώρα εισάγεται νέα τεχνολογία που επιτρέπει τον καταλογισμό διευθύνσεων σε ατομικούς χρήστες VPN.

Η αναλογία χρηστών κινητής τηλεφωνίας που χρησιμοποιούν προπληρωμένες υπηρεσίες ποικίλλει στην ΕΕ. Ορισμένα κράτη μέλη κατήγγειλαν ότι ανώνυμες προπληρωμένες κάρτες SIM, ιδίως όταν αγοράζονται σε άλλο κράτος μέλος, θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιηθούν από εκείνους που ενέχονται σε εγκληματική δραστηριότητα ως μέσο αποφυγής του εντοπισμού κατά την ποινική έρευνα.¹¹¹ Έξι κράτη μέλη (Δανία, Ισπανία, Ιταλία, Ελλάδα, Σλοβακία και Βουλγαρία) θέσπισαν μέτρα που απαιτούν την καταγραφή των προπληρωμένων καρτών SIM. Αυτά και άλλα κράτη μέλη (Πολωνία, Κύπρος, Λιθουανία) τάχθηκαν υπέρ ενός μέτρου για όλη την ΕΕ για την υποχρεωτική καταγραφή των χρηστών προπληρωμένων υπηρεσιών. Δεν έχει παρασχεθεί καμία απόδειξη όσον αφορά την αποτελεσματικότητα αυτών των εθνικών μέτρων. Οι δυνητικοί περιορισμοί επισημάνθηκαν, για παράδειγμα, σε υποθέσεις κλοπής ταυτότητας ή όπου η κάρτα αγοράζεται από τρίτο μέρος ή ένας χρήστης κάνει χρήση της περιαγωγής με κάρτα που αγοράστηκε σε τρίτη χώρα. Συνολικά, η Επιτροπή δεν είναι πεπεισμένη για την ανάγκη δράσης σ' αυτόν τον τομέα και σε επίπεδο ΕΕ, σε αυτό το στάδιο.

¹¹⁰ Βέλγιο, Τσεχική Δημοκρατία, Λιθουανία.

¹¹¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της χρησιμοποίησης των κινητών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για εγκληματικούς σκοπούς και της ανώνυμης χρήσης τους.

6. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

6.1. Φορείς και καταναλωτές

Σε μία κοινή δήλωση προς την Επιτροπή, πέντε μεγάλες ενώσεις του κλάδου δήλωσαν ότι η οικονομική επίπτωση ήταν «ουσιαστική» ή «τεράστια» για «μικρούς παρόχους υπηρεσίας», διότι η υπηρεσία αφήνει «ευρύ περιθώριο ελιγμών»¹¹². Οκτώ φορείς υπέβαλαν μεγάλης ποικιλίας εκτιμήσεις του κόστους όσον αφορά τα κεφάλαια και τις λειτουργικές δαπάνες για την τήρηση της οδηγίας. Αυτοί οι ισχυρισμοί μπορούν να επιβεβαιωθούν από τις ενδείξεις των επιπέδων επιστροφών των δαπανών των φορέων όπως αναφέρθηκε από τέσσερα κράτη μέλη (βλ. πίνακα 6).

Μία μελέτη που διεξήχθη πριν από τη μεταφορά της οδηγίας σε πολλά κράτη μέλη εκτίμησε τη δαπάνη σύστασης ενός συστήματος για διατήρηση δεδομένων από ένα πάροχο υπηρεσίας Διαδικτύου που εξυπηρετεί μισό εκατομμύριο πελάτες περίπου σε 375 240 ευρώ το πρώτο έτος και 9 870 ευρώ σε επιχειρησιακές δαπάνες για κάθε επόμενο μήνα,¹¹³ και τις δαπάνες σύστασης ενός συστήματος ανάκτησης δεδομένων σε 131 190 ευρώ, με επιχειρησιακό κόστος 28 960 ευρώ ανά μήνα. Ωστόσο, το Γερμανικό Συνταγματικό Δικαστήριο στην απόφασή του της 2ας Μαρτίου 2010 έκρινε ότι η επιβολή υποχρέωσης αποθήκευσης δεν ήταν «δυσανάλογη και υπερβολικά επιβαρυντική για τους παρόχους υπηρεσίας που επηρεάζονται [ούτε] δυσανάλογη όσον αφορά τις οικονομικές επιβαρύνσεις που επιβαρύνουν τις επιχειρήσεις ως αποτέλεσμα της υποχρέωσης αποθήκευσης»¹¹⁴. Οι δαπάνες διατήρησης δεδομένων ανά μονάδα είναι αντιστρόφως ανάλογες προς το μέγεθος του φορέα και το επίπεδο τυποποίησης που θεσπίζει ένα κράτος μέλος για αλληλεπίδραση με τους φορείς¹¹⁵.

Πολλοί φορείς, στις απαντήσεις τους στο ερωτηματολόγιο της Επιτροπής, δεν ήταν σε θέση να καθορίσουν ποσοτικώς τις επιπτώσεις της οδηγίας στον ανταγωνισμό, στις λιανικές τιμές στους καταναλωτές ή στις επενδύσεις σε νέα υποδομή και υπηρεσίες.

Δεν υπάρχουν αποδείξεις για οποιοδήποτε ποσοτικοποίησιμο ή ουσιαστικό αποτέλεσμα της οδηγίας επί των τιμών καταναλωτή για υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, και δεν υπήρξε καμία συνδρομή στη δημόσια διαβούλευση του 2009 από τους εκπροσώπους των καταναλωτών. Έρευνα που διενεργήθηκε στη Γερμανία εξ ονόματος μίας οργάνωσης της κοινωνίας των πολιτών έδειξε ότι οι καταναλωτές είχαν την πρόθεση να αλλάξουν την επικοινωνιακή τους συμπεριφορά και να αποφύγουν τη χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε ορισμένες περιστάσεις¹¹⁶, ωστόσο δεν υπάρχει κανένα επιβεβαιωτικό αποδεικτικό στοιχείο ότι υπήρξε οποιαδήποτε αλλαγή στη συμπεριφορά σε κάθε οικείο κράτος μέλος ή στην ΕΕ γενικά.

¹¹² http://www.gsmeurope.org/documents/Joint_Industry_Statement_on_DRD.PDF

¹¹³ Wilfried Gansterer & Michael Ilger, Διατήρηση δεδομένων – Η οδηγία της ΕΕ 2006/24/EK από τεχνολογικής προοπτικής, Βιέννη: Verlag Medien und Recht, 2008.

¹¹⁴ Bundesverfassungsgericht, 1 BvR 256/08 της 2ας Μαρτίου 2010, παράγραφος 299.

¹¹⁵ <http://www.etsi.org/website/technologies/lawfulinterception.aspx>

¹¹⁶ Η έρευνα διενεργήθηκε από την Forsa και είχε παραγγελθεί από την AK Vorratsdatenspeicherung. http://www.vorratsdatenspeicherung.de/images/forsa_2008-06-03.pdf

Η Επιτροπή προτίθεται να αξιολογήσει τις επιπτώσεις, μεταξύ άλλων, των μελλοντικών αλλαγών στην οδηγία για τη βιομηχανία και τους καταναλωτές, ενδεχομένως, μέσω ειδικής έρευνας του ευρωβαρόμετρου για τη μέτρηση των αντιλήψεων του κοινού.

6.2. Επιστροφή δαπανών

Η οδηγία δεν ρυθμίζει την επιστροφή δαπανών που έχουν πραγματοποιήσει οι φορείς ως αποτέλεσμα της υποχρέωσης διατήρησης δεδομένων. Αυτές οι δαπάνες μπορούν να θεωρηθούν ως:

- α) *λειτουργικές δαπάνες*, δηλαδή δαπάνες λειτουργίας ή επαναλαμβανόμενα έξοδα τα οποία σχετίζονται με την λειτουργία της επιχείρησης, μιας συσκευής, ενός εξαρτήματος, ενός τμήματος του εξοπλισμού ή μίας εγκατάστασης· και
- β) *δαπάνες κεφαλαίου*, δηλαδή δαπάνες που δημιουργούν μελλοντικά οφέλη, ή το κόστος ανάπτυξης ή παροχής μη αναλώσιμων τμημάτων για το προϊόν ή το σύστημα, τα οποία μπορούν να συμπεριλαμβάνουν το εργατικό κόστος και τις δαπάνες εγκατάστασης, όπως ενοίκια και υπηρεσίες κοινής ωφέλειας.

Όλα τα κράτη μέλη διασφαλίζουν κάποια μορφή επιστροφής εάν τα δεδομένα ζητούνται στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου. Δύο κράτη μέλη ανέφεραν ότι επιστρέφουν τόσο τις λειτουργικές δαπάνες όσο και τις δαπάνες κεφαλαίου. Έξι επιστρέφουν μόνο τις λειτουργικές δαπάνες. Κανένα άλλο καθεστώς επιστροφών δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή. Λεπτομέρειες εμφανίζονται στον πίνακα 6.

Πίνακας 6: Κράτη μέλη τα οποία επιστρέφουν δαπάνες			
Κράτος μέλος	Λειτουργικές δαπάνες	Δαπάνες κεφαλαίου	Ετήσιες δαπάνες επιστροφής (εκατ. ευρώ)
Βέλγιο	Ναι	Όχι	22 (2008)
Βουλγαρία	Όχι	Όχι	-
Τσεχική Δημοκρατία	Δεν έχει μεταφερθεί ¹¹⁷		
Δανία	Ναι	Όχι	-
Γερμανία	Δεν έχει μεταφερθεί		
Εσθονία	Ναι	Όχι	-
Ιρλανδία	Όχι	Όχι	-
Ελλάδα	Όχι	Όχι	-
Ισπανία	Όχι	Όχι	-
Γαλλία	Ναι	Όχι	-
Ιταλία	-	-	-
Κύπρος	Όχι	Όχι	-
Λετονία	Όχι	Όχι	-
Λιθουανία	Ναι, εάν ζητηθούν και είναι αιτιολογημένες.	Όχι	-
Λουξεμβούργο	Όχι	Όχι	-
Ουγγαρία	Όχι	Όχι	-

¹¹⁷ Πριν από την ακύρωση του τσεχικού νόμου μεταφοράς, η Τσεχική Δημοκρατία επέστρεψε τόσο τις λειτουργικές δαπάνες όσο και τις δαπάνες κεφαλαίου και ανέφερε 6,8 εκατ. ευρώ ως κόστος επιστροφής για το 2009.

Μάλτα	Όχι	Όχι	-
Κάτω Χώρες	Ναι	Όχι	-
Αυστρία	Δεν έχει μεταφερθεί		
Πολωνία	Όχι	Όχι	-
Πορτογαλία	Όχι	Όχι	-
Ρουμανία	Δεν έχει μεταφερθεί		
Σλοβενία	Όχι	Όχι	-
Σλοβακία	Όχι	Όχι	-
Φινλανδία	Ναι	Ναι	1
Σουηδία	Δεν έχει μεταφερθεί		
Ηνωμένο Βασίλειο	Ναι	Ναι	55 (επιστράφηκαν συνολικά για δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν σε τρία έτη)

Μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα από τα ανωτέρω ότι η οδηγία δεν έχει επιτύχει πλήρως τον στόχο της για τη δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού φορέων στην ΕΕ. Η Επιτροπή θα εξετάσει τις επιλογές για την ελαχιστοποίηση των εμποδίων στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, εξασφαλίζοντας ότι επιστρέφονται σε λογικό βαθμό στους φορείς οι δαπάνες που αυτοί πραγματοποίησαν για τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της διατήρησης δεδομένων, με ιδιαίτερη προσοχή στους μικρούς και μεσαίους φορείς.

7. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

7.1. Τα θεμελιώδη δικαιώματα στην ιδιωτική ζωή και η προστασία προσωπικών δεδομένων

Η διατήρηση δεδομένων συνιστά περιορισμό του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία προσωπικών δεδομένων που αποτελούν θεμελιώδη δικαιώματα στην ΕΕ¹¹⁸. Ένας τέτοιος περιορισμός πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, «να προβλέπεται από τον νόμο και να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας», και να είναι δικαιολογημένος ως αναγκαίος και ανταποκρινόμενος στους στόχους γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των τρίτων. Στην ουσία, αυτό σημαίνει ότι οιοσδήποτε περιορισμός πρέπει¹¹⁹:

- α) να είναι διατυπωμένος κατά τρόπο ακριβή και προβλέψιμο·
- β) να είναι αναγκαίος για την υλοποίηση ενός στόχου γενικού ενδιαφέροντος ή για την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών άλλων προσώπων·

¹¹⁸ Το άρθρο 7 και το άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 83 της 30.3.2010, σ. 389) εγγυάται το δικαίωμα κάθε προσώπου στην «προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν». Το άρθρο 16 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 83 της 30.3.2010, σ. 1) επίσης καθιερώνει το δικαίωμα κάθε προσώπου στην «προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν».

¹¹⁹ Βλ. Τον κατάλογο ελέγχου των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Επιτροπής για όλες τις νομοθετικές προτάσεις στην Επιτροπή ανακοίνωση COM (2010) 573/4, «στρατηγική για την αποτελεσματική εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση».

- γ) να είναι ανάλογος προς τον επιδιωκόμενο στόχο· και
- δ) να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των σχετικών θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Το άρθρο 8 παράγραφος 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα αναγνωρίζει επίσης ότι η επέμβαση δημόσιας αρχής στο δικαίωμα ενός προσώπου στην ιδιωτική ζωή δύναται να δικαιολογηθεί ως αναγκαίο προς το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας ασφάλειας ή της πρόληψης του εγκλήματος¹²⁰. Το άρθρο 15 παράγραφος 1 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και τα εδάφια στην οδηγία για τη διατήρηση δεδομένων επαναλαμβάνουν ότι αυτές οι αρχές αποτελούν τη βάση της προσέγγισης της ΕΕ στη διατήρηση δεδομένων.

Η μετέπειτα νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ανέπτυξε τους όρους που πρέπει να πληροί κάθε περιορισμός του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή. Οι αποφάσεις αυτές έχουν σημασία για το κατά πόσο η οδηγία πρέπει να τροποποιηθεί, ιδίως όσον αφορά τους όρους πρόσβασης και χρήσης των διατηρούμενων δεδομένων.

Οποιαδήποτε όρια σχετικά με το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή πρέπει να είναι ακριβή και να επιτρέπουν την προβλεψιμότητα.

Στην υπόθεση *Österreichischer Rundfunk*, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έκρινε ότι οποιαδήποτε παρέμβαση στον νόμο για το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή πρέπει να «διατυπώνεται με επαρκή ακρίβεια για να επιτρέψει στον πολίτη να διορθώσει τη συμπεριφορά του κατ' ακολουθία ... [έτσι ώστε να τηρήσει] την απαίτηση προβλεψιμότητας».

Οποιαδήποτε όρια σχετικά με το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή πρέπει να είναι απαραίτητα με ελάχιστες διασφαλίσεις.

Στην υπόθεση *Copland* κατά Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία αφορούσε την παρακολούθηση από το κράτος των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας και της χρήσης του Διαδικτύου ενός προσώπου, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων έκρινε ότι ένας τέτοιος περιορισμός του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή μπορούσε να θεωρηθεί αναγκαίος μόνο εάν βασιζόταν σε σχετική εθνική νομοθεσία¹²¹. Στην υπόθεση *In S. and Marper* κατά Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία αφορούσε τη διατήρηση του προφίλ DNA ή των δακτυλικών αποτυπωμάτων οιαδήποτε προσώπου που είχε απαλλαγεί της κατηγορίας εγκλήματος ή του οποίου η δίκη διεκόπη πριν από οποιαδήποτε καταδικαστική απόφαση, το Δικαστήριο έκρινε ότι ένας τέτοιος περιορισμός του δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής θα μπορούσε να δικαιολογηθεί μόνο εάν απαντούσε σε πιεστική κοινωνική ανάγκη, εάν ήταν αναλογικός προς τον επιδιωκόμενο στόχο και εάν οι λόγοι που προέβαλε η δημόσια αρχή για να τον αιτιολογήσει ήταν σχετικοί και επαρκείς¹²². Οι βασικές αρχές της προστασίας δεδομένων απαιτούν από τη διατήρηση δεδομένων να είναι αναλογική σε σχέση με τον σκοπό της συγκέντρωσης, και η περίοδος αποθήκευσης πρέπει να είναι

¹²⁰ Άρθρο 8, Σύμβαση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών (ETS No 5), Συμβούλιο της Ευρώπης, 4.11.1950.

¹²¹ *Copland* κατά *Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, Στρασβούργο, 3.4.2007, σ. 9.

¹²² *Marper* κατά *Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, Στρασβούργο, 4.12.2008, σ. 31.

περιορισμένη.¹²³ Για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις, μυστική επιτήρηση και συγκαλυμμένη συλλογή πληροφοριών «[ήταν] απαραίτητο... να υπάρχουν σαφείς, λεπτομερείς κανόνες που να διέπουν το πεδίο εφαρμογής και την εφαρμογή των μέτρων, καθώς και ελάχιστες διασφαλίσεις σχετικά, μεταξύ άλλων, με τη διάρκεια, την αποθήκευση, τη χρήση, την πρόσβαση των τρίτων μερών, τις διαδικασίες για τη διατήρηση της ακεραιότητας και της εμπιστευτικότητας δεδομένων και τις διαδικασίες για την καταστροφή τους, παρέχοντας ως εκ τούτου επαρκείς εγγυήσεις κατά του κινδύνου κατάχρησης και αυθαιρεσίας».

Οποιοσδήποτε περιορισμός στο δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή πρέπει να είναι αναλογικός προς το γενικό συμφέρον.

Παρομοίως, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, στην απόφασή του στην υπόθεση *Schecke & Eifert* σχετικά με τη δημοσίευση στο Διαδίκτυο όλων των αποδεκτών των γεωργικών επιδοτήσεων¹²⁴, έκρινε ότι δεν φαινόταν ότι η νομοθεσία της ΕΕ είχε λάβει τα κατάλληλα βήματα για να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ τήρησης της ουσίας του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή και του γενικού συμφέροντος (διαφάνεια) όπως αναγνωρίζεται από την ΕΕ. Ιδίως, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι νομοθέτες δεν είχαν λάβει υπόψη άλλες μεθόδους, οι οποίες θα ήταν συναφείς με τον στόχο, προξενώντας παράλληλα μικρότερη παρέμβαση στο δικαίωμα των αποδεκτών των επιδοτήσεων στην τήρηση της προσωπικής τους ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι νομοθέτες είχαν υπερβεί τα όρια της αναλογικότητας, αφού «οι περιορισμοί σε σχέση με την προστασία προσωπικών δεδομένων πρέπει να εφαρμόζονται μόνο εκεί όπου είναι απαραίτητα αναγκαίοι».

7.2. Επικρίσεις της αρχής διατήρησης δεδομένων

Μια σειρά από οργανώσεις κοινωνίας των πολιτών απευθύνθηκε γραπτώς στην Επιτροπή ισχυριζόμενη ότι η διατήρηση δεδομένων είναι, καταρχήν, ένας αδικαιολόγητος και μη αναγκαίος περιορισμός του δικαιώματος των προσώπων στην ιδιωτική ζωή. Αυτές κρίνουν ότι οι μη συναινετική «χωρίς διακρίσεις» διατήρηση δεδομένων κίνησης, θέσης και συνδρομής των ατομικών τηλεπικοινωνιών αποτελεί παράνομο περιορισμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Σύμφωνα με υπόθεση που κατατέθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου σε ένα κράτος μέλος (Ιρλανδία) από μία ομάδα πολιτικών δικαιωμάτων, το ζήτημα της νομιμότητας της οδηγίας αναμένεται να παραπεμφθεί στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο¹²⁵. Επίσης, ο Ευρωπαίος Επόπτης προστασίας δεδομένων εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με την αναγκαιότητα του μέτρου.

7.3. Πρόσκληση για μεγαλύτερη ασφάλεια δεδομένων και κανόνες προστασίας δεδομένων

Η έκθεση της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τη δεύτερη δράση επιβολής ισχυρίζεται ότι οι κίνδυνοι παραβίασης της εμπιστευτικότητας των επικοινωνιών και της ελευθερίας της έκφρασης ήταν εγγενείς στην αποθήκευση οποιωνδήποτε δεδομένων κίνησης.

¹²³ *Marper*, σ. 30.

¹²⁴ Υπόθεση C-92/09 *Volker and Markus Schecke GbR κατά Land Hessen* και C-93/09 *Eifert κατά Land Hessen* και *Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung*, 9.11.10.

¹²⁵ Στις 5 Μαΐου 2010, το Ανώτατο Δικαστήριο της Ιρλανδίας χορήγησε στην *Digital Rights Ireland Limited* την πρόταση παραπομπής στο ΔΕΚ δυνάμει του άρθρου 267 της ΣΛΕΕ (προδικαστική απόφαση).

Η έκθεση άσκησε κριτική σε ορισμένες πτυχές της εθνικής εφαρμογής, ιδίως την καταγραφή δεδομένων, τα χρονικά διαστήματα διατήρησης, τη μορφή των διατηρούμενων δεδομένων και των μέτρων ασφαλείας δεδομένων. Η ομάδα εργασίας αναφέρθηκε σε υποθέσεις στις οποίες λεπτομέρειες του περιεχομένου των επικοινωνιών στο Διαδίκτυο, που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, διατηρήθηκαν, συμπεριλαμβανομένων των διευθύνσεων προορισμού IP και URL δικτυακών τόπων, την επικεφαλίδα ηλεκτρονικών μηνυμάτων και τον κατάλογο των αποδεκτών 'cc' «συνημμένων». Ως εκ τούτου, αυτή ζήτησε να διευκρινιστεί ότι οι κατηγορίες ήταν πλήρεις και ότι δεν θα έπρεπε να επιβληθούν στους φορείς συμπληρωματικές υποχρεώσεις διατήρησης δεδομένων.

Ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων ισχυρίστηκε ότι η οδηγία «απέτυχε να εναρμονίσει την εθνική νομοθεσία» και ότι η χρήση διατηρούμενων δεδομένων δεν περιορίζεται αυστηρά στην καταπολέμηση του σοβαρού εγκλήματος¹²⁶. Ο ίδιος δήλωσε ότι ένα μέσο ΕΕ που περιλαμβάνει κανόνες για υποχρεωτική διατήρηση δεδομένων πρέπει, σε περίπτωση που αποδεικνύεται η αναγκαιότητα, να περιλαμβάνει επίσης κανόνες σχετικά με την πρόσβαση των αρχών επιβολής του νόμου και την περαιτέρω χρήση από αυτές. Ο ίδιος κάλεσε την ΕΕ να θεσπίσει ένα συνολικό νομοθετικό πλαίσιο το οποίο όχι μόνο να θέτει υποχρεώσεις στους φορείς να διατηρούν δεδομένα, αλλά επίσης να ρυθμίζει τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τα δεδομένα για σκοπούς επιβολής του νόμου, έτσι ώστε να δημιουργήσει «ασφάλεια δικαίου για τους πολίτες».

Οι αρχές προστασίας δεδομένων εν γένει ισχυρίστηκαν ότι η διατήρηση δεδομένων αφ' εαυτού της συνεπάγεται κίνδυνο δυνητικής παραβίασης της ιδιωτικής ζωής, τον οποίο η οδηγία δεν αντιμετωπίζει σε επίπεδο ΕΕ, αντί να ζητεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι τηρούνται οι εθνικοί κανόνες προστασίας δεδομένων. Μολονότι δεν υπάρχουν συγκεκριμένα παραδείγματα σοβαρών παραβιάσεων της ιδιωτικής ζωής, ο κίνδυνος παραβιάσεων της ασφάλειας δεδομένων θα παραμείνει, και ενδεχομένως θα αυξηθεί με την ανάπτυξη της τεχνολογίας και των τάσεων στις επικοινωνίες, ανεξαρτήτως από το κατά πόσον τα δεδομένα αποθηκεύονται για σκοπούς εμπορικούς ή ασφάλειας, εντός ή εκτός της ΕΕ, εκτός αν τεθούν σε εφαρμογή περαιτέρω διασφαλίσεις.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η παρούσα έκθεση επεσήμανε μία σειρά οφελών και πεδίων για βελτίωση του ισχύοντος καθεστώτος διατήρησης δεδομένων στην ΕΕ. Η ΕΕ θέσπισε την οδηγία σε μία περίοδο αυξημένου συναγερμού επικείμενων τρομοκρατικών επιθέσεων. Η αξιολόγηση των επιπτώσεων που η Επιτροπή σκοπεύει να διενεργήσει παρέχει την ευκαιρία να αξιολογηθεί η διατήρηση δεδομένων στην ΕΕ σε σύγκριση με τις δοκιμές αναγκαιότητας και αναλογικότητας, όσον αφορά και προς το συμφέρον της εσωτερικής ασφάλειας, της απρόσκοπτης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και της ενίσχυσης του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και του θεμελιώδους δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η πρόταση της Επιτροπής για μεταρρύθμιση του πλαισίου διατήρησης δεδομένων πρέπει να στηριχθεί στα ακόλουθα συμπεράσματα και συστάσεις.

¹²⁶ Λόγος του Peter Hustinx στη διάσκεψη «σχετικά με την οδηγία διατήρησης δεδομένων» 3 Δεκεμβρίου 2010.

8.1. Η ΕΕ θα πρέπει να υποστηρίξει και να ρυθμίσει τη διατήρηση δεδομένων ως μέτρο ασφαλείας

Τα περισσότερα κράτη μέλη είναι της άποψης ότι οι κανόνες της ΕΕ για τη διατήρηση δεδομένων παραμένουν αναγκαίοι ως ένα μέσο για την επιβολή του νόμου, την προστασία των θυμάτων και τα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης. Τα αποδεικτικά στοιχεία, υπό τη μορφή στατιστικών και παραδειγμάτων που παρασχέθηκαν από τα κράτη μέλη, περιορίζονται σε ορισμένες απόψεις, αλλά ωστόσο πιστοποιούν τον πολύ σημαντικό ρόλο των διατηρούμενων δεδομένων για τις ποινικές έρευνες. Αυτά τα δεδομένα παρέχουν αξιόπιστες ενδείξεις και αποδεικτικά στοιχεία για την πρόληψη και τη δίωξη του εγκλήματος και διασφαλίζουν την απόδοση ποινικής δικαιοσύνης. Η χρήση τους οδήγησε σε καταδικαστικές αποφάσεις για ποινικά αδικήματα τα οποία, χωρίς τη διατήρηση δεδομένων, ενδεχομένως να μην είχαν ποτέ διαλευκανθεί. Επίσης, οδήγησε σε απαλλαγή αθώων. Οι εναρμονισμένοι κανόνες σε αυτόν τον τομέα θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η διατήρηση δεδομένων είναι ένα αποτελεσματικό μέσο για την καταπολέμηση του εγκλήματος, ότι ο κλάδος έχει ασφάλεια δικαίου για την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και ότι τα υψηλά επίπεδα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφαρμόζονται με συνέπεια σε όλη την ΕΕ.

8.2. Η μεταφορά στο εθνικό δίκαιο υπήρξε άνιση

Η νομοθεσία για τη μεταφορά ισχύει σε 22 κράτη μέλη. Το σημαντικό περιθώριο που είχαν τα κράτη μέλη για να θεσπίσουν μέτρα διατήρησης δεδομένων δυνάμει του άρθρου 15 παράγραφος 1 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής καθιστά την αξιολόγηση της οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων άκρως προβληματική. Υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ της νομοθεσίας για τη μεταφορά στους τομείς περιορισμού του σκοπού, πρόσβασης σε δεδομένα, χρονικών διαστημάτων διατήρησης, προστασίας δεδομένων και ασφάλειας δεδομένων και στατιστικών. Τρία κράτη μέλη παραβίασαν την οδηγία αφού η εθνική τους νομοθεσία για τη μεταφορά ακυρώθηκε από τα αντίστοιχα συνταγματικά δικαστήριά τους. Δύο ακόμα κράτη μέλη δεν έχουν ακόμα προβεί στη μεταφορά. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να εργάζεται με τα κράτη μέλη για να συμβάλει στη διασφάλιση αποτελεσματικής εφαρμογής της οδηγίας. Επίσης, θα συνεχίσει τον ρόλο της για την επιβολή του νόμου ΕΕ, προσφεύγοντας τελικά, εάν απαιτείται, σε διαδικασίες επί παραβάσει.

8.3. Η οδηγία δεν έχει πλήρως εναρμονίσει την προσέγγιση στη διατήρηση δεδομένων και δεν έχει δημιουργήσει ισότιμους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των φορέων

Η οδηγία έχει διασφαλίσει ότι η διατήρηση δεδομένων εφαρμόζεται τώρα στα περισσότερα κράτη μέλη. Η οδηγία, αφ' εαυτού της, δεν εγγυάται ότι τα διατηρούμενα δεδομένα αποθηκεύονται, ανακτώνται και χρησιμοποιούνται σε πλήρη συμμόρφωση με το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η ευθύνη για τη διασφάλιση της υπεράσπισης αυτών των δικαιωμάτων εναπόκειται στα κράτη μέλη. Η οδηγία επεδίωξε μόνο μερική εναρμόνιση των προσεγγίσεων στη διατήρηση δεδομένων· ως εκ τούτου, δεν αποτελεί έκπληξη ότι δεν υπάρχει κοινή προσέγγιση, είτε όσον αφορά ειδικές διατάξεις της οδηγίας, όπως ο περιορισμός του σκοπού ή τα χρονικά διαστήματα διατήρησης, είτε όσον αφορά απόψεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της, όπως η επιστροφή των δαπανών. Ωστόσο, πέραν από τον βαθμό ποικιλίας που ρητώς προβλέπει η οδηγία, οι διαφορές στην εθνική εφαρμογή της διατήρησης δεδομένων παρουσίασαν σημαντικές δυσκολίες για τους φορείς.

8.4. Οι φορείς πρέπει να αποζημιώνονται ομοιογενώς για τις δαπάνες που πραγματοποιούν

Συνεχίζει να υφίσταται έλλειψη ασφάλειας δικαίου για τον κλάδο. Η υποχρέωση διατήρησης και ανάκτησης δεδομένων συνεπάγεται σημαντικό κόστος για τους φορείς, ιδίως για τους μικρούς φορείς, και οι φορείς επηρεάζονται και αποζημιώνονται σε διαφορετικό βαθμό σε ορισμένα κράτη μέλη σε σύγκριση με άλλα, μολονότι δεν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία ότι ο τομέας των τηλεπικοινωνιών συνολικά έχει επηρεαστεί δυσμενώς από την οδηγία. Η Επιτροπή θα εξετάσει τρόπους παροχής ομοιογενούς αποζημίωσης των φορέων.

8.5. Διασφάλιση της αναλογικότητας στη διατελεσματική διαδικασία αποθήκευσης, ανάκτησης και χρήσης

Η Επιτροπή θα διασφαλίσει ότι οποιαδήποτε μελλοντική πρόταση διατήρησης δεδομένων θα τηρεί την αρχή της αναλογικότητας και θα είναι κατάλληλη για την επίτευξη του στόχου της καταπολέμησης του σοβαρού εγκλήματος και της τρομοκρατίας και δεν θα υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξή τους. Αυτή θα αναγνωρίσει ότι οποιεσδήποτε εξαιρέσεις ή περιορισμοί σε σχέση με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να εφαρμόζονται μόνο στον βαθμό που είναι αναγκαίες. Η ίδια θα αξιολογήσει ενδελεχώς τις συνέπειες για την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης και της επιβολής του νόμου, για την ιδιωτική ζωή και για τις δαπάνες στη δημόσια διοίκηση και στους φορείς, περισσότερο αυστηρής ρύθμισης της αποθήκευσης, της πρόσβασης και της χρήσης δεδομένων κίνησης. Οι ακόλουθοι τομείς, ιδίως, πρέπει να εξετασθούν στην αξιολόγηση των επιπτώσεων:

- συνάφεια στον περιορισμό του σκοπού της διατήρησης δεδομένων και των μορφών εγκλήματος για τα οποία τα διατηρούμενα δεδομένα ενδεχομένως θα αξιολογηθούν και θα χρησιμοποιηθούν·
- μεγαλύτερη εναρμόνιση, και ενδεχόμενη μείωση, των χρονικών διαστημάτων υποχρεωτικής διατήρησης δεδομένων, που δεν θα πρέπει να είναι μεγαλύτερα του αναγκαίου·
- διασφάλιση της ανεξάρτητης εποπτείας των αιτημάτων για πρόσβαση στη διατήρηση συνολικών δεδομένων και στην πρόσβαση του καθεστώτος που εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη·
- περιορισμός των εξουσιοδοτημένων αρχών στην πρόσβαση των δεδομένων·
- μείωση των κατηγοριών δεδομένων προς διατήρηση·
- οδηγίες σχετικά με τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφάλειας για την πρόσβαση σε δεδομένα, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών παράδοσης·
- οδηγίες για τη χρήση των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης εξαγωγής δεδομένων· και
- ανάπτυξη εφικτών μετρήσεων και διαδικασιών υποβολής εκθέσεων για τη διευκόλυνση των συγκρίσεων εφαρμογής και αξιολόγησης ενός μελλοντικού μέσου.

Η Επιτροπή θα εξετάσει επίσης κατά πόσο και αν ναι με ποιο τρόπο η προσέγγιση ΕΕ στη φύλαξη δεδομένων θα συμπληρώσει, ενδεχομένως, τη διατήρηση δεδομένων.

Με αναφορά στον κατάλογο ελέγχου «check-list» των θεμελιωδών δικαιωμάτων και την προσέγγιση στη διαχείριση των πληροφοριών στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης¹²⁷, η Επιτροπή θα εξετάσει τον καθένα από αυτούς τους τομείς σύμφωνα με τις αρχές της αναλογικότητας και την απαίτηση της προβλεψιμότητας. Επίσης, θα διασφαλίσει τη συνεκτικότητα της σε εξέλιξη επανεξέτασης του πλαισίου ΕΕ προστασίας δεδομένων¹²⁸.

8.6. Επόμενα βήματα

Υπό το πρίσμα της παρούσας αξιολόγησης η Επιτροπή θα προτείνει την αναθεώρηση του ισχύοντος πλαισίου διατήρησης δεδομένων. Η ίδια θα εκπονήσει μια σειρά επιλογών με διαβούλευση με τις αρχές επιβολής του νόμου, τις δικαστικές αρχές, τον κλάδο και τις οργανώσεις καταναλωτών, τις αρχές προστασίας δεδομένων και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Η ίδια θα διερευνήσει περαιτέρω τις δημόσιες αντιλήψεις της διατήρησης δεδομένων και τις επιπτώσεις της στη συμπεριφορά. Αυτά τα πορίσματα θα συμπεριληφθούν σε εκτίμηση των επιπτώσεων των καθορισμένων επιλογών πολιτικής η οποία θα αποτελέσει τη βάση για την πρόταση της Επιτροπής.

¹²⁷ Βλ. ανωτέρω αναφορά στην ανακοίνωση για την εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων· «Επισκόπηση της διαχείρισης των πληροφοριών στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης», COM(2010)385, 20.07.2010

¹²⁸ COM(2010) 609, 4.11.2010.

Παράρτημα: Συμπληρωματικές στατιστικές για τη διατήρηση δεδομένων κίνησης

Σημειώσεις για το Παράρτημα:

1. Ηλικία δεδομένων σημαίνει το χρονικό διάστημα μεταξύ της ημερομηνίας διατήρησης των δεδομένων και της ημερομηνίας υποβολής του αιτήματος από την αρμόδια αρχή για τη διαβίβαση των δεδομένων.
2. Ως δεδομένα σχετικά με το Διαδίκτυο νοούνται τα δεδομένα που αφορούν την πρόσβαση στο Διαδίκτυο, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μέσω του Διαδικτύου και την τηλεφωνία μέσω του Διαδικτύου.
3. Οι στατιστικές για την Τσεχική Δημοκρατία, τη Λετονία και την Πολωνία αποτελούν αντικείμενο επιφυλάξεων (βλ. τμήμα 5.1).

Στατιστικές που υπέβαλαν τα κράτη μέλη για το 2008

Πίνακας 7: Αιτήματα για διατηρούμενα δεδομένα ανά ηλικία το 2008									
Ηλικία ζήτηθέντων δεδομένων (μήνες)/ κράτος μέλος	0-3	3-6	6-9	9-12	12-15	15-18	18-21	21-24	Σύνολο
Βέλγιο	Δεν χορηγήθηκαν								
Βουλγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Τσεχική Δημοκρατία	102691	18440	10110	319	0	0	0	0	131560
Δανία	2669	672	185	37	23	2	7	4	3599
Γερμανία	9363	2336	985	0	0	0	0	0	12684
Εσθονία	2773	733	157	827	0	0	0	0	4490
Ιρλανδία	8981	2016	936	1855	90	85	78	54	14095
Ελλάδα	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά ηλικία								
Ισπανία	22629	15868	10298	4783	0	0	0	0	53578
Γαλλία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά ηλικία								
Ιταλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Κύπρος	30	4	0	0	0	0	0	0	34
Λετονία	10539	2739	1368	1211	597	438	0	0	16892
Λιθουανία	55735	23817	5251	512	0	0	0	0	85315
Λουξεμβούργο	Δεν χορηγήθηκαν								
Ουγγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Μάλτα	810	59	0	0	0	0	0	0	869
Κάτω Χώρες	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά ηλικία								
Αυστρία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά ηλικία								
Πολωνία	Δεν χορηγήθηκαν								
Πορτογαλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ρουμανία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σλοβενία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά ηλικία								
Σλοβακία	Δεν χορηγήθηκαν								
Φινλανδία	9134	1144	448	214	268				4008
Σουηδία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ηνωμένο Βασίλειο	315350	88339	34665	19398	6385	2973	1536	1576	470222
Σύνολο	533504	156167	64403	29156	7095*	3230*	1353*	1366*	1392281

* Εξαιρείται η Φινλανδία

Πίνακας 8: Αιτήματα για διατηρούμενα δεδομένα ανά ηλικία το 2008 (στις παρενθέσεις ο αριθμός υποθέσεων στις οποίες δεν μπορούσε να υπάρξει ανταπόκριση στα αιτήματα δεδομένων – αν χορηγήθηκαν)				
Είδος δεδομένων/ Κράτος μέλος	Τηλεφωνία σταθερού δικτύου	Κινητή τηλεφωνία	Σχετικά με το Λιαδίκτυο	Σύνολο
Βέλγιο	Δεν χορηγήθηκαν			
Βουλγαρία	Δεν χορηγήθηκαν			
Τσεχική Δημοκρατία	4983 (131)	125040 (2276)	1537 (83)	131560 (2490)
Δανία	192 (0)	3273 (5)	134 (0)	3599 (5)
Γερμανία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά είδος δεδομένων			
Εσθονία	4114 (1519)	376 (7)	Δεν χορηγήθηκαν	4490 (1526)
Ιρλανδία	5317 (16)	5873 (48)	2905 (33)	14095 (97)
Ελλάδα	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά είδος δεδομένων			
Ισπανία	4448 (0)	40013 (0)	9117 (0)	53578 (0)
Γαλλία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά είδος δεδομένων			
Ιταλία	Δεν χορηγήθηκαν			
Κύπρος	3 (0)	31 (5)	0 (0)	34 (5)
Λετονία	1602 (90)	14238 (530)	1052 (76)	16892 (696)
Λιθουανία	765 (72)	84550 (5657)	Δεν χορηγήθηκαν	85315 (5729)
Λουξεμβούργο	Δεν χορηγήθηκαν			
Ουγγαρία	Δεν χορηγήθηκαν			
Μάλτα	29 (0)	748 (120)	92 (13)	869 (133)
Κάτω Χώρες	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά είδος δεδομένων			
Αυστρία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά είδος δεδομένων			
Πολωνία	Δεν χορηγήθηκαν			
Πορτογαλία	Δεν χορηγήθηκαν			
Ρουμανία	Δεν χορηγήθηκαν			
Σλοβενία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά είδος δεδομένων			
Σλοβακία	Δεν χορηγήθηκαν			
Φινλανδία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά είδος δεδομένων			
Σουηδία	Δεν χορηγήθηκαν			
Ηνωμένο Βασίλειο	90747 (0)	329421 (0)	50054 (0)	470222 (0)
Σύνολο				1392281

Πίνακας 9: Αιτήματα για διατηρούμενα δεδομένα κίνησης σταθερής τηλεφωνίας μέσω του Διαδικτύου τα οποία διαβιβάστηκαν, ανά ηλικία, το 2008									
Ηλικία ζητηθέντων δεδομένων Μήνες / Κράτος μέλος	0-3	3-6	6-9	9-12	12- 15	15- 18	18- 21	21- 24	Σύνολο
Βέλγιο	Δεν χορηγήθηκαν								
Βουλγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Τσεχική Δημοκρατία	3669	916	143	124	0	0	0	0	4852
Δανία	133	28	31	0	0	0	0	0	192
Γερμανία	Δεν χορηγήθηκαν								
Εσθονία	1876	161	74	484	0	0	0	0	2595
Ιρλανδία	4118	712	197	182	32	21	23	16	5301
Ελλάδα	Δεν χορηγήθηκαν								
Ισπανία	1948	1431	741	328	0	0	0	0	4448
Γαλλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ιταλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Κύπρος	3	0	0	0	0	0	0	0	3
Λετονία	698	213	167	193	104	137	0	0	1512
Λιθουανία	251	442	0	0	0	0	0	0	693
Λουξεμβούργο	Δεν χορηγήθηκαν								
Ουγγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Μάλτα	28	1	0	0	0	0	0	0	29
Κάτω Χώρες	Δεν χορηγήθηκαν								
Αυστρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Πολωνία	Δεν χορηγήθηκαν								
Πορτογαλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ρουμανία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σλοβενία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σλοβακία	Δεν χορηγήθηκαν								
Φινλανδία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σουηδία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ηνωμένο Βασίλειο	54805	27052	5340	753	1135	437	1050	175	90747
Σύνολο	67529	30956	6693	2064	1271	595	1073	191	110372

Πίνακας 10: Αιτήματα για διατηρούμενα δεδομένα κίνησης κινητής τηλεφωνίας τα οποία διαβιβάστηκαν, ανά ηλικία, το 2008									
Ηλικία ζητηθέντων δεδομένων (μήνες) / Κράτος μέλος	0-3	3-6	6-9	9-12	12-15	15-18	18-21	21-24	Σύνολο
Βέλγιο	Δεν χορηγήθηκαν								
Βουλγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Τσεχική Δημοκρατία	98232	17013	7518	1	0	0	0	0	122764
Δανία	2433	628	143	33	20	1	7	3	3268
Γερμανία	Δεν χορηγήθηκαν								
Εσθονία	248	58	35	28	0	0	0	0	369
Ιρλανδία	4326	820	230	240	57	63	52	37	5825
Ελλάδα	Δεν χορηγήθηκαν								
Ισπανία	17403	12114	7444	3052	0	0	0	0	40013
Γαλλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ιταλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Κύπρος	23	3	0	0	0	0	0	0	26
Λετονία	8928	2298	1085	746	394	257	0	0	13708
Λιθουανία	55484	23375	14	20	0	0	0	0	78893
Λουξεμβούργο	Δεν χορηγήθηκαν								
Ουγγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Μάλτα	575	53	0	0	0	0	0	0	628
Κάτω Χώρες	Δεν χορηγήθηκαν								
Αυστρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Πολωνία	Δεν χορηγήθηκαν								
Πορτογαλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ρουμανία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σλοβενία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σλοβακία	Δεν χορηγήθηκαν								
Φινλανδία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σουηδία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ηνωμένο Βασίλειο	229375	52241	26228	16040	3333	521	339	1344	329421
Σύνολο	417027	108603	42697	20160	3804	842	398	1384	594915

Πίνακας 11: Αιτήματα για διατηρούμενα δεδομένα κίνησης σχετικά με το Διαδίκτυο τα οποία διαβιβάστηκαν, ανά ηλικία, το 2008									
Ηλικία ζητηθέντων δεδομένων (μήνες) / Κράτος μέλος	0-3	3-6	6-9	9-12	12-15	15-18	18-21	21-24	Σύνολο
Βέλγιο	Δεν χορηγήθηκαν								
Βουλγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Τσεχική Δημοκρατία	737	412	137	168	0	0	0	0	1454
Δανία	102	14	11	2	3	1	0	1	134
Γερμανία	Δεν χορηγήθηκαν								
Εσθονία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ιρλανδία	492	460	498	1422	0	0	0	0	2872
Ελλάδα	Δεν χορηγήθηκαν								
Ισπανία	3278	2323	2113	1403	0	0	0	0	9117
Γαλλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ιταλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Κύπρος	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Λετονία	424	150	75	219	74	34	0	0	976
Λιθουανία	Δεν χορηγήθηκαν								
Λουξεμβούργο	Δεν χορηγήθηκαν								
Ουγγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Μάλτα	76	3	0	0	0	0	0	0	79
Κάτω Χώρες	Δεν χορηγήθηκαν								
Αυστρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Πολωνία	Δεν χορηγήθηκαν								
Πορτογαλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ρουμανία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σλοβενία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σλοβακία	Δεν χορηγήθηκαν								
Φινλανδία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σουηδία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ηνωμένο Βασίλειο	31170	9046	3097	2605	1917	2015	147	57	50054
Σύνολο	36279	12408	5931	5819	1994	2050	147	58	64686

Στατιστικές που υπέβαλαν τα κράτη μέλη για το 2009

Πίνακας 12: Αιτήματα για διατηρούμενα δεδομένα ανά ηλικία το 2009									
Ηλικία δεδομένων (μήνες) / Κράτος μέλος	0-3	3-6	6-9	9-12	12-15	15-18	18-21	21-24	Σύνολο
Βέλγιο	Δεν χορηγήθηκαν								
Βουλγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Τσεχική Δημοκρατία	210975	56623	11620	1053	0	0	0	0	280271
Δανία	2980	685	179	104	54	38	12	14	4066
Γερμανία	Δεν χορηγήθηκαν								
Εσθονία	4299	1836	1210	1065	0	0	0	0	8410
Ιρλανδία	8117	1652	805	297	168	134	69	41	11283
Ελλάδα	Δεν χορηγήθηκαν								
Ισπανία	29775	19346	13999	6970	0	0	0	0	70090
Γαλλία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά ηλικία								514813
Ιταλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Κύπρος	31	8	1	0	0	0	0	0	40
Λετονία	20758	2414	1088	796	565	475	0	0	26096
Λιθουανία	30247	35456	5886	884	0	0	0	0	72473
Λουξεμβούργο	Δεν χορηγήθηκαν								
Ουγγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Μάλτα	3336	362	151	174	0	0	0	0	4023
Κάτω Χώρες	Δεν χορηγήθηκαν								
Αυστρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Πολωνία	Δεν χορηγήθηκαν								
Πορτογαλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ρουμανία	642327	178306	75525	52526	27098	23924	13984	34628	1048318
Σλοβενία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά ηλικία								1918
Σλοβακία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά ηλικία								5214
Φινλανδία	2000	1310	532	152	76	0	0	0	4070
Σουηδία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ηνωμένο Βασίλειο	Δεν χορηγήθηκαν								
Σύνολο	954845	297998	110996	64021	27961	24571	14065	34683	2051085

Πίνακας 13: Αιτήματα για διατηρούμενα δεδομένα ανά ηλικία το 2009 (στις παρενθέσεις ο αριθμός υποθέσεων στις οποίες δεν μπορούσε να υπάρξει ανταπόκριση στα αιτήματα δεδομένων – αν χορηγήθηκαν)				
Είδος δεδομένων/ Κράτος μέλος	Τηλεφωνία σταθερού δικτύου	Κινητή τηλεφωνία	Σχετικά με το Διαδίκτυο	Σύνολο
Βέλγιο	Δεν χορηγήθηκαν			
Βουλγαρία	Δεν χορηγήθηκαν			
Τσεχική Δημοκρατία	13843 (934)	256074 (9141)	10354 (371)	280271 (10446)
Δανία	133 (0)	3771 (10)	162 (1)	4066 (11)
Γερμανία	Δεν χορηγήθηκαν			
Εσθονία	6422 (2279)	902 (21)	1086 (468)	8410 (2768)
Ιρλανδία	4542 (16)	5239 (20)	1502 (56)	11283 (92)
Ελλάδα	Δεν χορηγήθηκαν			
Ισπανία	5055 (0)	56133 (0)	8902 (0)	70090 (0)
Γαλλία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά είδος δεδομένων			514813
Ιταλία	Δεν χορηγήθηκαν			
Κύπρος	0 (0)	23 (3)	14 (0)	40 (3)
Λετονία	1672 (218)	22796 (102)	1628 (240)	26096 (560)
Λιθουανία	1321 (0)	51573 (6237)	19579 (343)	72473 (6580)
Λουξεμβούργο	Δεν χορηγήθηκαν			
Ουγγαρία	Δεν χορηγήθηκαν			
Μάλτα	156 (10)	3693 (882)	174 (10)	4023 (902)
Κάτω Χώρες	Δεν χορηγήθηκαν			
Αυστρία	Δεν χορηγήθηκαν			
Πολωνία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά είδος δεδομένων			1048318
Πορτογαλία	Δεν χορηγήθηκαν			
Ρουμανία	Δεν χορηγήθηκαν			
Σλοβενία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά είδος δεδομένων			1918 (48)
Σλοβακία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά είδος δεδομένων			5214 (157)
Φινλανδία	Δεν χορηγήθηκε κατανομή ανά είδος δεδομένων			4070
Σουηδία	Δεν χορηγήθηκαν			
Ηνωμένο Βασίλειο	Δεν χορηγήθηκαν			
Σύνολο				2051082 (1069885)

Πίνακας 14: Αιτήματα για διατηρούμενα δεδομένα κίνησης σταθερής τηλεφωνίας μέσω του Διαδικτύου τα οποία διαβιβάστηκαν, ανά ηλικία, το 2009									
Ηλικία ζητηθέντων δεδομένων (μήνες) / Κράτος μέλος	0-3	3-6	6-9	9-12	12-15	15-18	18-21	21-24	Σύνολο
Βέλγιο	Δεν χορηγήθηκαν								
Βουλγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Τσεχική Δημοκρατία	9919	2907	47	36	0	0	0	0	12909
Δανία	105	19	7	2	0	0	0	0	133
Γερμανία	Δεν χορηγήθηκαν								
Εσθονία	2254	866	599	424	0	0	0	0	4143
Ιρλανδία	3934	337	69	70	50	39	16	11	4526
Ελλάδα	Δεν χορηγήθηκαν								
Ισπανία	2371	1492	844	348	0	0	0	0	5055
Γαλλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ιταλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Κύπρος	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Λετονία	744	253	157	143	68	89	0	0	1454
Λιθουανία	469	773	73	6	0	0	0	0	1321
Λουξεμβούργο	Δεν χορηγήθηκαν								
Ουγγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Μάλτα	83	25	18	20	0	0	0	0	146
Κάτω Χώρες	Δεν χορηγήθηκαν								
Αυστρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Πολωνία	Δεν χορηγήθηκαν								
Πορτογαλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ρουμανία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σλοβενία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σλοβακία	Δεν χορηγήθηκαν								
Φινλανδία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σουηδία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ηνωμένο Βασίλειο	Δεν χορηγήθηκαν								
Σύνολο	19879	6672	1814	1049	118	128	16	11	29687

Πίνακας 15: Αιτήματα για διατηρούμενα δεδομένα κίνησης κινητής τηλεφωνίας τα οποία διαβιβάστηκαν, ανά ηλικία, το 2009									
Ηλικία ζητηθέντων δεδομένων (μήνες)/ Κράτος μέλος	0-3	3-6	6-9	9-12	12-15	15-18	18-21	21-24	Σύνολο
Βέλγιο	Δεν χορηγήθηκαν								
Βουλγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Τσεχική Δημοκρατία	197620	48841	472	0	0	0	0	0	246933
Δανία	2777	639	162	98	47	19	12	7	3761
Γερμανία	Δεν χορηγήθηκαν								
Εσθονία	318	397	96	70	0	0	0	0	881
Ιρλανδία	3669	835	220	210	115	92	50	28	5219
Ελλάδα	Δεν χορηγήθηκαν								
Ισπανία	24065	15648	11147	5273	0	0	0	0	56133
Γαλλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ιταλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Κύπρος	17	16	0	0	0	0	0	0	23
Λετονία	18832	1912	778	515	394	263	0	0	22694
Λιθουανία	25713	19595	28	0	0	0	0	0	45336
Λουξεμβούργο	Δεν χορηγήθηκαν								
Ουγγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Μάλτα	2332	246	111	122	0	0	0	0	2811
Κάτω Χώρες	Δεν χορηγήθηκαν								
Αυστρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Πολωνία	Δεν χορηγήθηκαν								
Πορτογαλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ρουμανία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σλοβενία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σλοβακία	Δεν χορηγήθηκαν								
Φινλανδία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σουηδία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ηνωμένο Βασίλειο	Δεν χορηγήθηκαν								
Σύνολο	275343	88119	13014	6288	556	374	62	35	383791

Πίνακας 16: Αιτήματα για διατηρούμενα δεδομένα κίνησης σχετικά με το Διαδίκτυο τα οποία διαβιβάστηκαν, ανά ηλικία, το 2009									
Ηλικία ζητηθέντων δεδομένων (μήνες) / Κράτος μέλος	0-3	3-6	6-9	9-12	12-15	15-18	18-21	21-24	Σύνολο
Βέλγιο	Δεν χορηγήθηκαν								
Βουλγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Τσεχική Δημοκρατία	3369	4811	861	942	0	0	0	0	9983
Δανία	98	27	10	4	4	7	0	1	151
Γερμανία	Δεν χορηγήθηκαν								
Εσθονία	315	145	56	102	0	0	0	0	618
Ιρλανδία	489	455	502	0	0	0	0	0	1446
Ελλάδα	Δεν χορηγήθηκαν								
Ισπανία	3339	2206	2008	1349	0	0	0	0	8902
Γαλλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ιταλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Κύπρος	12	2	0	0	0	0	0	0	14
Λετονία	852	198	74	90	88	86	0	0	1388
Λιθουανία	4060	15087	1	88	0	0	0	0	19236
Λουξεμβούργο	Δεν χορηγήθηκαν								
Ουγγαρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Μάλτα	150	14	0	0	0	0	0	0	164
Κάτω Χώρες	Δεν χορηγήθηκαν								
Αυστρία	Δεν χορηγήθηκαν								
Πολωνία	Δεν χορηγήθηκαν								
Πορτογαλία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ρουμανία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σλοβενία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σλοβακία	Δεν χορηγήθηκαν								
Φινλανδία	Δεν χορηγήθηκαν								
Σουηδία	Δεν χορηγήθηκαν								
Ηνωμένο Βασίλειο	Δεν χορηγήθηκαν								
Σύνολο	12684	22945	3512	2575	92	93	0	1	41902